

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra českého jazyka a literatury

Bakalářská práce

Petra Mílková

Syntaktická analýza vybraných publicistických textů

Olomouc 2017

vedoucí práce: Mgr. Jana Adámková, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Syntaktická analýza vybraných publicistických textů“ zpracovala sama. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V

dne

podpis

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Janě Adámkové, Ph.D. za odborné vedení, cenné připomínky, rady, komentáře a čas, který studování mé práce věnovala.

Děkuji rovněž mé rodině za podporu a trpělivost.

Obsah

ÚVOD.....	5
PUBLICISTICKÝ STYL	7
Vymezení funkčních stylů	7
Základní vymezení publicistického funkčního stylu	7
Vnitřní členění publicistického stylu	8
Titulky.....	9
Sportovní publicistika.....	10
JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY PUBLICISTICKÉHO STYLU	12
Lexikální prostředky.....	12
Morfologické prostředky	13
Metajazykové prostředky	13
Syntaktické prostředky	13
Specifický přívlastek shodný (atribut kongruentní)	13
Vsuvky (parenteze).....	14
Substituce vedlejších vět	16
Nepravé vedlejší věty	16
Vytýkací (důrazový) opis.....	17
Prostředky signalizující kontakt s adresátem.....	17
Ustálené vazby se sekundárními předložkami.....	17
SYNTAKTICKÁ ANALÝZA VYBRANÝCH PUBLICISTICKÝCH TEXTŮ	19
1. článek: Hra o tenisové trůny se blíží. Udrží Plíšková pozici světové jedničky?	19
2. článek: Pravidlo „antiSky“ na Tour 2018. V týmech se budou škrtat jezdci.....	20
3. článek: Američané budou hrát o basketbalové olympijské zlato proti Srbům	22
4. článek: Fuksa postoupil na MS přímo do finále, v bojích o medaile je také obr Dostál ..	23
5. článek: Moravec dojel ve stíhačce čtvrtý. Fourcade má další malý glóbus	24
6. článek: Čisté Rio? Antidopingový program je nejhorší v historii, tvrdí média.....	25
7. článek: Hejnové medaile opět těsně unikla. Stejně jako v Riu skončila i na MS čtvrtá...26	
8. článek: Udivující český počín na Krásné hoře aneb Jak Holeček vstoupil mezi legendy	27
9. článek: Wimbledon: Tomáš Berdych vs. Roger Federer	29
ZÁVĚR.....	30
PŘÍLOHY	33
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	57
ANOTACE	60

ÚVOD

Každý z nás se téměř denně setkává s některým z mnohých útvarů publicistického stylu. Dokonce se domnívám, že je v dnešní době obtížnější se takovému kontaktu vyhnout. Psaná publicistika nabízí desítky druhů novin a časopisů nejrůznějšího zaměření a v rádiích a televizi má divák na výběr mnoho tematicky rozmanitých publicistických pořadů. Působení a ovlivňování jednotlivců publicistickou sférou je významné, a jelikož jsou jí adresáti neustále obklopeni, může se tak dokonce dít i ne zcela vědomě či dobrovolně. Význam předávání informací je nezpochybnitelný, není však bohužel ojedinělé, že různé zdroje informují o určité skutečnosti protichůdným způsobem. Proces tvoření a vydávání článků, reportáží či jiných útvarů se velmi zrychlil. Dříve autor letěl na druhý konec světa, několik týdnů sbíral informace a poté vydal jedinečný článek o tamější významné události. Dnes aktuálnost od zastaralosti informace mnohdy dělí pouhé minuty. Toto zrychlení se promítá i do jazykové stránky textů.

I když ponecháme stranou negativní jevy jako překlepy a další gramatické chyby, zůstává prostor pro všeobecný jazykový rozbor velmi široký. Ve své bakalářské práci se budu podrobněji zabývat pouze problematikou syntaktických zvláštností. Samotná skladba je však stále velmi obecnou rovínou, práce se proto bude zaměřovat jen na jedinečné a typické jevy společné pro publicistické texty, obsahově zúžené na sportovní tematiku. Takto vymezenému tématu odpovídá i název práce *Syntaktická analýza vybraných publicistických textů*.

Jelikož se jedná o propojení dvou jazykovědných disciplín, stylistiky a syntaxe, je nutné tomu přizpůsobit i výběr informačních zdrojů. Syntaxí se ve své knize *Skladba spisovné češtiny* zabývají autoři Miroslav Grepl a Petr Karlík, v níže uvedených publikacích dále také Jaroslav Bauer a František Kopečný. Stylistické otázky zpracovává kolektiv autorů v publikaci *Současná stylistika*, ve které se konkrétně publicistickému stylu a jeho jazykovědné stránce věnuje především Eva Minářová. Publicistickým stylem a jeho jazykovými prostředky se Minářová zabývá i ve své knize *Stylistika pro žurnalisty*. Základní poznatky lze čerpat z *Úvodu do české stylistiky* Mileny Krobotové. Jediný zdroj, který rozebírá specifika jazyka sportovní publicistiky, je studijní opora *Charakteristické rysy jazyka psané sportovní žurnalistiky* od Miloše Mlčocha. Tuto uvedenou odbornou literaturu považuji za základní a výchozí pro zpracování stanoveného tématu.

V teoretické části práce stručně uvedu základní poznatky o funkčních stylech a následně podrobněji zpracuji publicistický styl, jeho vnitřní členění a specifika titulků, které se váží k jeho psané formě. Na závěr kapitoly uvedu specifika sportovní publicistiky. Další

kapitola se bude věnovat jazykovým prostředkům, okrajově lexikálním a morfologickým, blíže syntaktickým, které jsou pro zpracování tématu zásadní. Jednotlivé podkapitoly teoreticky vymezí prostředky, které jsou v publicistických textech obvykle přítomny (specifický shodný přívlástek, parenteze, substituce vedlejších vět, nepravé vedlejší věty, vytýkácí důrazový opis, prostředky signalizující kontakt s adresátem a ustálené vazby se sekundárními předložkami).

V praktické části budu blíže zpracované prostředky vyhledávat ve vybraných publicistických textech a provádět tak jejich syntaktickou analýzu. Použité sportovní články a reportáže budou součástí přílohy této práce.

Po rozboru vybraných článků bych chtěla porovnat, zda užití jazykové prostředky odpovídají jejich výčtu v teoretické literatuře. Jazyk publicistiky je velmi dynamický a je možné, že literaturou dříve uváděné prostředky již nejsou tak časté. Důležité je rovněž zohlednit, že žádná odborná publikace neuvádí syntaktické jazykové prostředky jedinečně pouze pro sportovní publicistiku, ale obecně pro celý publicistický styl, který je však velmi široce členěný a každá jeho složka užívá určitá jazyková specifika.

PUBLICISTICKÝ STYL

Vymezení funkčních stylů

Stylová diferenciacie češtiny není rigidní. Dochází ke změnám v počtu i ve vymezení jednotlivých stylů a ani přechod mezi nimi nemusí být vždy jednoznačný. Jednotlicích či opakujících prvků textů může být mnoho, pro vymezení funkčních stylů, jak napovídá jejich samotné označení, je však stěžejní převažující funkce komunikace.¹ Funkční styl lze dále charakterizovat i z hlediska formy, tedy zda se jedná o mluvený či psaný text. Teorie dělí styly na primární a sekundární. Do skupiny primárních, základních stylů patří styl prostěsdělovací, odborný, publicistický, administrativní, řečnický a umělecký. Styly sekundární mají vazby na styly primární a mohou vznikat i z nových komunikačních situací (např. styl politiky). Je to skupina dynamická, která odpovídá proměnám jazykové komunikace. Funkční styly jsou dále vnitřně členěny. Charakteristika stylů je objektivní, na rozdíl od subjektivního stylu každého jednotlivce.²

Navzdory možnému prolínání stylů bude snahou této kapitoly charakteristika stylu publicistického jako specifického objektivního vyjadřovacího stylu. S ohledem na téma práce nebudou blíže vymezeny další funkční styly, které v textu zmiňují výše.

Základní vymezení publicistického funkčního stylu

Publicistický styl se vyčlenil ze stylu odborného. Svou samostatnost získal v 50. letech 20. století, ačkoliv specifičnost novinářského stylu začala být zmiňována již o 20 let dříve. Do konání konference v Liblicích v roce 1954 zpracovávají některé jazykovědné práce publicistický styl již odděleně, jiné jej stále zahrnují pod styl odborný. Po této konferenci se jedinečnost publicistického stylu vyjasnila.

Teorie, ačkoliv ne vždy, odlišuje žurnalistiku a publicistiku, ovšem pro vymezení obecných znaků lze oba pojmy zahrnout pod publicistický styl. Obě tyto činnosti se promítají do veřejného života a v rámci mediálního prostředí informují veřejnost o aktuálních událostech nejružnějšího zaměření, vyjadřují se k nim, komentují je či na ně jiným způsobem

¹ Karel Hausenblas zabývající se stylistikou rozdělil blíže funkční styly z hlediska jejich funkce na styly simplexní, vymezené jednou funkcí, a komplexní, které charakterizují dvě a více funkcí. (MINÁŘOVÁ, Eva. Kapitola IV., Teorie funkčních stylů. In ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie, MINÁŘOVÁ, Eva. *Současná stylistika*. 1. vydání. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, s. 96.)

² Tamtéž, s. 93-101.

reagují. Vedle informativní funkce je konstituujícím rysem publicistického stylu také funkce persvazivní³, která je v širším pojetí chápána jako funkce přesvědčovací, získávací, ovlivňovací, vybízející, hodnotící a uvědomovací.⁴

Jak je již výše zmíněno, i publicistika může vystupovat ve formě mluveného či psaného textu. Psaná publicistika je typická pro oblast periodického tisku, mluvená pro televizi a rozhlas. Mluvená publicistika může přecházet do stylu řečnického i do stylu prostěsdělovacího. S historického kontextu mluvené projevy s funkcemi vymezenými výše jsou známé již od období antiky.

Ačkoliv je vnitřní členění publicistického stylu bohaté, hlavní úkoly textů jsou společné. Cílem je rychle podat čtenáři či posluchači aktuální informace dostatečně srozumitelným, jednoznačným, objektivním a často stručným způsobem, s ohledem na osobu adresáta. Vyjadřování odpovídá aktuální podobě jazyka a časté je užívání cizích slov i internacionalizmů. Dle svého zaměření se liší v odbornosti či naopak hovorovosti. Vlastnostmi publicistického stylu jsou také jeho připravenost a promyšlenost, které však musí být přizpůsobeny specifické povaze textu, tedy potřebě rychlého vydání a aktuálnosti sdělení. Výše uvedená charakteristika odůvodňuje vyčlenění se této specifické komunikace z komunikace obecné.

Tato podkapitola uvádí základní prvky publicistického stylu, avšak každý z dílčích stylů, které v práci přiblížím dále, má svá specifika. Jiné normy platí pro zprávu, úvodník, fejeton, komentář či jiné útvary. Rozdíly jsou také v publicistice psané a nepsané.⁵ Funkční a tematická různorodost zaručuje bohatost tohoto stylu. V neposlední řadě k objektivnímu vymezení publicistického stylu přistupuje osobní vklad autora.

Vnitřní členění publicistického stylu

Ačkoliv teorie vymezuje základní obecné znaky publicistického stylu, je možné jednotlivé útvary zařadit do dílčích stylů a blíže je charakterizovat. Jsou jimi styl zpravodajský, analytický a publicistický styl beletristický.

Mezi zpravodajské útvary patří zpráva, rozšířená zpráva, oznámení, komuniké,

³ MINÁŘOVÁ, Eva. Kapitola X., *Informativní a persvazivní funkce jako konstituující faktor projevu*. In ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie, MINÁŘOVÁ Eva, CHLOUPEK, Jan. *Současná česká stylistika*. Praha: ISV nakladatelství, 2003, s. 207-209.

⁴ JAKLOVÁ, Alena. *Persvaze a její prostředky v současných žurnalistických textech*. *Naše řeč* [online]. 2002, roč. 85 (4), [cit. 2017-06-11]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7689>.

⁵ MINÁŘOVÁ. In ČECHOVÁ, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ 2008, s. 245-246, 248.

publicistický referát a reportáž. Jak již napovídá samotné označení stylu, hlavní funkcí je informovat adresáta. V mediálním prostředí je snahou informovat o aktuální události co nejrychleji, se všemi důležitými podrobnostmi, přesto stručně, srozumitelně, nezaujatě a pokud možno co nejdříve, aby mohlo být adresátům předloženo nové a překvapivé téma. K naplnění takto složitých požadavků na výsledný text autorům dopomáhá modelovost vyjádření, kdy u často opakujících se zpráv zůstává struktura, schéma i výstavba textů neměnná a obměňují se jen konkretizující informace. Časté je užití slov přejatých, přesto většinou obecně známých, popřípadě je text doplněn vysvětlením neznámého pojmu. Jazyk je převážně spisovný. Z hlediska skladby jsou obvyklé jednoduché dvojčlenné věty, věty s rozvíjejícími větnými členy, několikanásobné větné členy polovětné konstrukce či výčty. Jak je uvedeno výše, je pro tento styl typická stručnost a hutnost, pro jejíž dosažení jsou v textu užity některé syntaktické prostředky, kterým se práce věnuje níže. Pro kompozici textu je charakteristické, že nová informace je stručně uvedena v úvodních odstavcích a dále je podrobněji zpracována. Nezbytné je citování informačního zdroje.

Ke stylu analytickému, neboli publicistickému stylu v užším smyslu, teorie řadí úvodník, komentář, glosu, novinářský posudek, recenzi, kritiku, interview, projev, proslov, diskuzi, debatu, polemiku, reportáž a některé další útvary. Autor adresáta nejen informuje, ale předkládanou informaci komentuje, hodnotí a analyzuje, čemuž odpovídají funkce tohoto dílčího stylu (presvazivní, ovlivňovací, přesvědčovací a jiné). Odlišujícím prvkem od zpravodajského stylu je právě analýza textu. Častým prostředkem je aktualizace a aktivizace, naopak modelovost může být narušována. Vzhledem k výše uvedeným funkcím autor využívá obrazná vyjádření a snaží se na adresáta emotivně působit. Do textu pronikají subjektivní názory, postoje a hodnoty autora.

Ještě větší míra subjektivity je typická pro publicistický styl beletristický, který plní navíc estetickou funkci. V těchto útvarech je faktografická stránka textu doplněna humorem, emocionalitou, osobitým zpracováním či častými obraznými vyjádřeními. Do této skupiny patří fejeton, sloupek črta, reportáž a medailon.

Titulky

Titulky plní v psané žurnalistice velmi důležitou roli. Dokážou čtenáře vtáhnout do textu i sdělit nejzásadnější skutečnosti. Jsou plnohodnotnou součástí komunikátu. Autor může zněním titulku čtenáře ovlivňovat, stručně seznámat s obsahem, může v něm vzbuzovat

zájem či zvědavost.

Zpravodajské titulky čtenáři ulehčí orientaci v tisku a mohou postačit k získání přehledu o aktuálních událostech. Proto by autoři měli klást důraz na jednoznačnost a výstižnost titulků. Zhuštění vyjádření může totiž způsobit zastření významu. Ovšem tato elipsa⁶ a významová nejasnost může být také záměrným prostředkem autora, kterým odkazuje čtenáře na celkový kontext textu.

Právě zpravodajské titulky (společně s podtitulky) podávají vyčerpávající informace o podstatných údajích dané zprávy. Titulky mohou mít podobu hesel, rozvité věty i souvětí, mohou je tvořit citace, parafráze výroku či nevlastní přímá řeč, často se vyznačují hovorovostí.⁷

Sportovní publicistika

V dnešní době stále roste zájem veřejnosti o sport, lidé se sami snaží aktivně žít, sledují sportovní přenosy i výsledky a s úspěchy českých sportovců objevují dosud méně populární sporty. Obliba sportu v průběhu let proměnila i jeho mediální zpracování. Vedle specializovaných sportovních novin a časopisů obsahují také tištěná i internetová periodika své sportovní rubriky a zahrnují sportovní témata také do příloh. Například *iDnes* usnadnil čtenáři orientaci tematickým uspořádáním množství podrubrik zaměřených na nejsledovanější sporty. Velké sportovní úspěchy, nejen české, nezdřídka vstupují na titulní stránky novin.

V obrazovém formátu jsou vyhledávány nejrůznější přenosy, ovšem díky internetu jsou tyto živé přenosy dostupné i v psané formě, kdy autor textu komentuje dění minutu po minutě. Čtenáři jsou poskytovány také reportáže o průběhu události, komentáře odborníků, rozhovory se sportovci i trenéry, přehledné výsledkové tabulky, schémata, ilustrace, fotoreportáže. Obecně můžeme říct, že se sportovní žurnalistika (tedy zpravodajství i publicistika) ve výše uvedených útvarech věnuje činnosti sportovců, celých týmů, trenérů i funkcionářů a je určena především sportovním příznivcům.⁸ Specifičnost využitých jazykových prostředků může ztížit (až znemožnit) porozumění textu čtenářům, kteří se o sport

⁶ Elipsou označujeme typ výpovědní modifikace, kterou dochází k vypuštění některé části výpovědi, zpravidla jejího východiska. Chybějící skutečnosti je možné dovodit z kontextu nebo ze situace, čemuž odpovídá také základní dělení elipsy. (BAUER, Jaroslav, GREPL, Miroslav. *Skladba spisovné češtiny*. 3. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980, s. 205.). V případě užití kontextové elipsy je snahou neopakování se, situační elipsa je motivována stručností (ČECHOVÁ, Marie. *Čeština - řeč a jazyk*. 3., rozš. a upr. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2011, s. 261.).

⁷ MINÁŘOVÁ. In ČECHOVÁ, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ 2008, s. 262-272.

⁸ JELÍNKOVÁ, Tereza. *Psychologie sportu a sportovní žurnalistika*. Bakalářská práce. Olomouc, FF UP, 2006, s. 26.

nezajímají (*Švýcarská legenda se opět představí na centrkurtu All England Clubu.*). Autor často předpokládá znalost sportovních termínů a mnohdy je v textu blíže nevysvětluje.⁹

Jednou z ceněných vlastností novináře je schopnost výběru jedinečného tématu a jeho následného zpracování.¹⁰ To bezpochyby platí u cestopisů či méně známých kriminálních kauz, myslím si, že autoři sportovní rubriky naopak vybírají události nejsledovanější a o konkrétních kuriózních případech se zmiňují v rámci obecnější zprávy. Dnes má sportovní tematika v tištěných médiích neodmyslitelnou a nezastupitelnou roli a její zpracování se od konce 90. let obsahově i graficky bohatě rozvinulo (od okrajových strohých výsledkových tabulek po současný vzhled sportovní rubriky).¹¹

⁹ MLČOCH, Miloš. *Charakteristické rysy jazyka psané sportovní žurnalistiky*: studijní opora. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002, s. 17.

¹⁰ ČUŘÍK, Jaroslav. *Zpravodajské žánry v tištěných a online médiích*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2014, s. 29.

¹¹ DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. 1. vydání. Praha: Dokořán, 2008, s. 42.

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY PUBLICISTICKÉHO STYLU

Lexikální prostředky

Výběr lexikálních prostředků je závislý na povaze a účelu komunikátu i jeho adresátu, přesto je odborné publikace obecně vymezují. Pro publicistický styl je charakteristický spisovný jazyk, přesto se i nespisovné výrazy objevují poměrně často.

Krobotová ve své knize (ovšem z 90. let) uvádí, že by užití cizích slov mělo být výjimečné. Domnívám se však, že právě cizí slova, především ta obecně známá a přijímaná, pronikají do publicistiky stále častěji a pokud jimi není text přesycen, čtenáře nebo posluchače neruší.

Slova přejatá, slangová, publicismy a módní výrazy jsou dalšími prostředky, kterými jednotlivé publicistické útvary mohou reagovat na aktuální dění. Publicismy jsou specifické termíny přenesené do oblasti publicistiky, mezi něž teorie řadí i ustálená frazeologická spojení. Některé publicismy mohou být spojeny také s konkrétním autorem.

V publicistickém stylu se střetávají prostředky automatizace a aktualizace a jsou typické právě pro tento funkční styl. Jak již označení napovídá, prvky automatizace jsou relativně stálé, neměnné, očekávané, předpokládané konstrukce a obraty (*předvést aktuální formu, potvrdit roli favorita*). Často vytváří fráze až novinářská klišé. Modelovost (stereotypnost) textu je dána zpracováváním opakujících se situací a událostí.¹² Výrazy aktualizace poukazují na proměnlivost stylu. Jsou to výrazy nové, narušující, oživující a obměňující ustálené obraty, použité v neobvyklém kontextu a tím pro čtenáře či posluchače zajímavější. I tyto výrazy se mohou užíváním zautomatizovat, mezi automatizací a aktualizací je tudíž dynamický vztah. K aktualizaci nejčastěji slouží lexikálně-stylistické prostředky (slang, nespisovný tvar, knižní výrazy, novotvary apod.), ale i prostředky syntaktické (např. elipsa). Pro pochopení významu a požití daného výrazu (např. neologismus „*vyfaulovaný*“ hráč basketbalu) je často nutná nejen jazyková vybavenost, ale také znalost sportovních souvislostí.¹³

Metafory, personifikace, metonymie, přirovnání, synekdochy a jiná obrazná vyjádření oživují text, poutají pozornost čtenáře a naznačují autorův postoj k obsahu textu. I v tomto případě jsou nová slovní spojení prostředkem aktualizace. Jejich časté opakování můžou vést

¹² Modelovost se neváže jen k obsahu daného textu, ale také k formálnímu uspořádání rubriky, tzn. rozložení stránky, typu písma, zvýraznění titulků, umístění výsledkových tabulek na stejné místo apod.

¹³ MLČOCH, 2002, s. 12-13.

k lexikalizaci. Obrazné prostředky užívané v publicistickém stylu bývají jasnější a méně složité než v uměleckých textech.¹⁴

Morfologické prostředky

Běžně vyskytující se výrazy jsou spisovné a stylově bezpříznakové. Nicméně bohatosti vnitřního členění publicistického stylu odpovídá i různorodost užitých morfologických prostředků. V jednotlivých útvarech se proto můžeme setkat s výrazy hovorovými, nespisovnými, knižními i archaickými. Slangovými výrazy autor často zamýšlí přiblížit adresátu dané prostředí.¹⁵

Metajazykové prostředky

Vědomí tvůrce textu o nespisovnosti užitého výrazu značí uvozovky. Uvozovky poukazují také na spisovné výrazy, které se však svou příznakovostí vyčleňují z textu. Stejnou funkci může plnit i označení výrazu kurzívou.

Syntaktické prostředky

V publicistických textech běžně užívaná dvojčlenná věta je stylově nepříznaková. Zastoupení jednočlenné věty je výjimečné a je vázáno na určitou situaci (např. v rozhovoru, kdy dotazující i čtenář znají kontext dané věty).¹⁶

Specifický přívlastek shodný (atribut kongruentní)

Přívlastek je rozvíjející větný člen, který je syntakticky závislý na substantivu. Zvláštnost tohoto větného členu spočívá v tom, že nemůže být vázán na přísudek. Přívlastek shodný je nejčastěji vyjádřen adjektivy (atributivní funkce je jejich primární funkcí), která se

¹⁴ KROBOTOVÁ, Milena. *Úvod do české stylistiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001, s. 23-26.

¹⁵ MINÁŘOVÁ. In ČECHOVÁ, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ 2008, s. 263.

¹⁶ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. 1. vydání, Praha: Grada, 2011. s. 64.

se substantivy až na výjimky shodují v rodě, čísle a pádě a jsou vůči podstatným jménům většinou v antepozici (*poutavé představení, vítězný závod, vyrovnaná šance*). Postpozice adjektivního přívlastku je motivovaná, kdy pro zdůraznění vlastnosti substantivum záměrně předchází adjektivum (*Žádní sportovci se nemohou rovnat svou férovostí sportovcům českým.*). Postpozice nemotivovaná je běžná v ustálených či terminologických spojení (*Karel čtvrtý, kyselina sírová*). Přívlastek shodný může být vyjádřen i podstatným jménem a shoda nastává především v pádě.¹⁷

Tento specifický syntaktický prostředek je další z možností aktualizace. Množství spojení vzniklo pro potřebu publicistických textů, některá pojmenování získala pojmový charakter a vytvořila ustálené vazby. Jednoduchý a přesný shodný atribut napomáhá k naplňování základních vlastností publicistického textu, kterými jsou výstižnost, ale také stručnost. Může tedy vést ke kondenzaci vyjádření, čehož kromě hlavního textu bývá využíváno i v titulcích. Autoři dávají přednost přívlastku shodnému před širším opisem, užitím vedlejší věty či přívlastku neshodného. Pochopení takového implicitního spojení je často závislé na kontextu (*žlutý i červený Froom* ← Cyklistický závodník, který zvítězil na Tour de France i Vuelte.).

Atribut kongruentní je běžný jazykový prostředek užívaný v psané i mluvené řeči. Pro účely práce je omezen na jedinečná publicistická spojení, navíc dále zúžen na spojení související se sportem.

Vsuvky (parenteze)

Výrazy, které se nezačleňují do žádného syntaktického vztahu se základní větou, nazýváme vsuvky neboli parenteze. Mohou být větné i nevětné.¹⁸ Vsuvka je výpověď, která myšlenkově přetíná jinou výpověď a blíže neurčuje žádný z větných členů výpovědi základní.¹⁹ Ačkoliv je v případě parenteze absence syntaktického vztahu, jsou vázány vztahem významovým. Oddělují se čárkami, popř. závorkami či pomlčkami, odlišná je také intonace. Pojem parenteze rovněž označuje vztah vsuvky k větě, ke které významově náleží.

Vsuvky mající povahu věty hlavní mohou vysvětlovat nebo doplňovat sdělení základní věty, vyjadřují postoj mluvčího k obsahu výpovědi, snaží se navázat kontakt s adresátem

¹⁷ BAUER, GREPL, 1980, s. 129-132.

¹⁸ GREPL, Miroslav, KARLÍK, Petr. *Skladba spisovné češtiny*. 2. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989, s. 224.

¹⁹ KOPEČNÝ, František. *Základy české skladby*. Vydání. 2. přeprac. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1962, s. 275.

projevu či se jedná o poznámku ke způsobu vyjádření (*Nejtěžší, myslím pro malé školáčky, je smířit se s koncem prázdnin.*). Vsuvky, jež jsou vedlejší větou a jsou uvozeny spojkou *aby*, mohou rovněž vyjadřovat stanovisko mluvčího k obsahu nebo způsobu vyjádření (*Abych pravdu řekl, jeho chování mě znepokojuje.*).

Příkladem vsuvky s charakterem souvětí může být věta *Kdysi, opravdu si nevzpomínám, jak to bylo dávno, jsem začal rozšiřovat svou sbírku mincí.* Některé další parentické partikularizované výrazy (*s odpuštěním, s dovolením, bohužel, bohudík* atp.) jsou již ustálené.²⁰ Z výše uvedeného můžeme říct, že vsuvky nejčastěji do textu implementují poznámky autora.²¹

Ve většině dostupné literatury je pojednáno jako o vsuvkových větách i o větách se spojkou *jak*. Ačkoliv je jim přiznáván parentický charakter, jsou tyto věty řazeny mezi nepravé vedlejší věty (viz níže) nebo označovány za vedlejší věty, které nelze zařadit mezi základní druhy vedlejších vět. Věty s *jak* se vztahují k větnému celku a díky tomuto poměru bývají označovány jako uvozovací věty.²² U uvozovací věty (nepravé vedlejší věty) a věty hlavní je obrácený poměr (*Před lety, jak babička vyprávěla, byly kolem jenom louky* → *Babička vyprávěla, že před lety byly kolem jenom louky.*). Takové věty v publicistických textech nejčastěji vyjadřují veřejné mínění (*např. jak je známo, jak se říká*) nebo odkazují na názor jiné osoby (*např. jak někdo uvedl, upozornil, poukázal*). Autor do nich rovněž může vložit své hodnocení či postoje (*např. jak správně někdo varoval*). Určité výrazy mohou mít povahu ustálených spojení, např. odkaz na zdroj informace (*např. jak informuje zahraniční tisk, jak uvádí ČTK*).²³ Ovšem i věty s *jak* mohou být vsuvkou (*Je zcela irelevantní, zda se teorie relativity nebo kybernetika prohlásí za reakční a buržoazní (jak se stalo) nebo za pokrokové (jak se naštěstí už nestalo).*)²⁴

Z parentezí se vyčlenily a osamostatnily také vedlejší věty pojistkové. V pojistkových větách dává mluvčí adresátovi najevo, že nemůže jistě převzít závazek za své tvrzení (*Jestli se nemýlím, bydlí v sousedním bytě. Kolik je Vám let, nejsem-li příliš smělý. Jestliže to nevíte, odjíždíme za pár minut.*).

²⁰ KOPEČNÝ 1962, s. 275.

²¹ GREPL, KARLÍK 1989, s. 225.

²² RULÍKOVÁ, Blažena. K problematice některých typů vedlejších vět s výrazem *jak*. *Slovo a slovesnost* [online]. 1966, 27(4), 300 [cit. 2017-09-22]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=1467>.

²³ MINÁŘOVÁ, Eva., In ČECHOVÁ a kol. 2003, s. 207-209.

²⁴ Rulíková, *Slovo a slovesnost*, 1966.

Substituce vedlejších vět

Stručnost textu často vyžaduje nahrazení vedlejších vět nevětným výrazem, tento postup označujeme substituce. Myšlenka, která může být vyjádřena celou větou, je tedy zhuštěna do jmenného výrazu dotčené věty. Substituce je jeden z typických prostředků užívaným v publicistických textech.

V případech podmětnej a předmětnej vět dochází při substituci k vynechání přísudku. U vedlejší věty i následného substitutu zůstává zachována pádová valenční pozice (*Dej si pozor; aby tě nekousl pes.* → *Dej si pozor na psa.*). Druhým příkladem je substituce příslovečných vět. Věta se substitutem však může mít stejný význam jako původní vedlejší věta časová, příčinná i podmínková, bude tedy důležitý kontext výpovědi (*Za hezkého počasí pojedeme na výlet.* ← *Až bude hezké počasí, pojedeme na výlet., Protože bude hezké počasí, pojedeme na výlet., Jestliže bude hezké počasí, pojedeme na výlet.*) Poslední možností je nahrazení vztahné věty přívlastkové. Pro pochopení znění nové věty (např. *bronzová Šafářová a Strýcová*) je potřebná znalost daného tématu (*Tenistky Lucie Šafářová a Barbora Strýcová, které získaly bronzovou medaili ve čtyřhře na olympijských hrách v Riu.*)²⁵

Nepravé vedlejší věty

Nepravé vedlejší věty jsou formálně řazeny mezi vedlejší věty, jelikož jsou uvozeny prostředky podřadicími, avšak významově na větu hlavní nenavazují (*Spadl pod vlak, který ho přejel*). Naopak obsah vedlejší věty je zásadnější než sdělení hlavní věty.²⁶ Nepravá vedlejší věta nijak nedeterminuje svůj řídicí člen a není začleněna do nadřazené věty. Vyjadřují samostatný (následný děj) nebo doplňují obsah věty řídicí.²⁷ Aby byla splněna gramatická pravidla závislosti vět, měla by být vedlejší a hlavní věta vzájemně vyměněny, proto v souvislosti s tímto typem souvětí teorie mluví o obráceném poměru vět a nepravé hypotaxi. Obsahové vztahy, které plynou s hypotaktického spojení, neexistují. Nepravou vedlejší větu lze nahradit větou hlavní (*Spadl pod vlak a ten ho přejel*).²⁸ Výskyt takových vět je poměrně častý v mluvené řeči.

²⁵ GREPL, Miroslav. *Příruční mluvnice češtiny*. Vydání 2., opr. Editor Petr KARLÍK, editor Marek NEKULA, editor Zdenka RUSÍNOVÁ. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, s. 574.

²⁶ KOPEČNÝ 1962, s. 63, 301.

²⁷ STRABERGER, Richard. K jednomu typu nepravých vedlejších vět vztahných. *Naše řeč* [online]. 2007, 90(5), 247 [cit. 2017-7-20]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7967>.

²⁸ GREPL, KARLÍK 1989, s. 349-350.

Vytýkací (důrazový) opis

Věty s vytýkacím opisem z velké části vycházejí z francouzštiny, která má vázaný slovosled a důraz nemůže být učiněn záměnou pořadí slov ve větě jako například v češtině. Pro obsahové i formální zdůraznění dochází v textu k vydělení některého větného členu. Jedno z nejčastějších znění věty s opisem začíná pomocným slovesem být v přítomném nebo minulém čase, následuje ukazující zájmeno *to* a na konci stojí podstatné jméno, na němž je závislá následující, nejčastěji vedlejší věta vztažná²⁹ (např. *Byl to skvělý zápas, který odehráli naši hráči.*). Pokud by se chtěl autor takto utvořenému opisu vyhnout, přesune se důrazové podstatné jméno na konec věty (*Naši hráči odehráli skvělý zápas*). Zdůrazněné podstatné jméno tvoří obvykle jádro výpovědi, následující (nejčastěji vztažná) věta pak její východisko.

Vytýkací opis je řazen k záměrným slohovým prostředkům a může z něj být patrný postoj autora k danému obsahu. Na druhou stranu, je-li text takovými větami přehlcen, je rušena jeho plynulost a nadužívání důrazu je hodnoceno jako stylistický nedostatek.³⁰

Prostředky signalizující kontakt s adresátem

V publicistických textech bývají užity prostředky navazující (nepřímý) kontakt s adresátem. Tyto prostředky aktualizace nesou získávací a ovlivňovací funkci a adresát se sdělením může cítit osobněji dotčen, resp. autor textu může tyto prostředky využívat k působení na adresáta. Takový dopad má především imperativ 1. os. pl. (méně často také 2. os. pl.), např. *chraňme přírodu, budme trpěliví, přijměme doporučená opatření atp.* Kontakt s adresátem lze navázat i prostřednictvím řečnických otázek, vět tázacích a vět zvolacích (*Kam bude naše země dále směřovat?*).³¹

Ustálené vazby se sekundárními předložkami

Předložky jako neohebný synsémantický slovní druh jsou součástí pádových podob podstatných jmen, zájmen a číslovek. Jedna z možných diferenciací dělí předložky na původní a nepůvodní, tedy sekundární. Předložky původní jsou čistě předložkovým slovním druhem. Pro potřeby jazyka je však často nutné užít jako předložku slovo, které vzniklo z jiného slovního druhu. Nepůvodní předložky lze nahradit původními, což ovšem může vést

²⁹ FILIPEC, Josef. Byl to můj přítel, který.... *Naše řeč* [online]. Roč. 78 (7-8), [cit. 2017-06-19]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=4433>.

³⁰ Tamtéž.

³¹ MINÁŘOVÁ. In ČECHOVÁ, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ 2008, s. 260.

ke ztrátě přesnosti vyjádření (*v důsledku jeho nemoci* → *pro nemoc*).³² Sekundární předložky se dnes nejčastěji tvoří ze substantiv (předložky desubstantivní, *za účasti, zásluhou aj.*), méně často ze sloves (předložky deverbativní, *nevyjímaje, nehledíc aj.*) a adverbii (předložky deadverbiální, *nedaleko, skrz aj.*, a transadverbiální, *doprostřed, okolo aj.*). Výjimečné je jejich tvoření ze zájmen (předložky depronominální, *co do*) a primárních předložek (předložky deprepozicionální, *zpod, zpoza aj.*).³³

Nepůvodní předložky jsou upřednostňovány také v publicistice a často se stávají součástí zautomatizovaných vazeb a ustálených obrátů³⁴ (např. *v zájmu bezpečnosti, v okruhu působnosti, u příležitosti zahraniční návštěvy aj.*). Napomáhají přesnějšímu vyjádření a kondenzaci textu.³⁵

³² GREPL 2008, s. 341-342, 346.

³³ KROUPOVÁ, Libuše. Klasifikace sekundárních předložek z hlediska jejich tvoření. *Naše řeč* [online]. Roč. 67(3) [cit. 2017-06-15]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6455>.

³⁴ MINÁŘOVÁ, 2011. s. 230.

³⁵ MINÁŘOVÁ, Eva., In ČECHOVÁ a kol. 2003, s. 222.

SYNTAKTICKÁ ANALÝZA VYBRANÝCH PUBLICISTICKÝCH TEXTŮ

Publicistické texty zaměřené na sportovní tematiku jsem vybírala z internetových zpravodajských stránek *iDnes a Lidovky*. Tyto deníky nejsou v internetové ani tištěné formě zaměřeny na sport, obsahují ovšem sportovní rubriku. Dvěma kritérii pro výběr konkrétních článků byl rozsah v minimální délce jedné strany a téma. Druhé kritérium je čistě subjektivní, vybírala jsem články o sportech, kterým se sama věnuji nebo mě zajímají. Nebylo mým záměrem vyhledávat ukázkové články, ve kterých by byly obsaženy veškeré analyzované prostředky. Cílem práce bylo zjistit v náhodných člancích četnost výskytu jednotlivých jevů.

Analýza je zaměřena především na výše uvedené syntaktické jazykové prostředky, ale u některých článků bude doplněna o stručný rozbor také dalších syntaktických jevů. U příkladného výčtu užitých spojení bez širšího kontextu (především specifický atribut kongruentní) uvedu znění v nominativu.

1. článek: Hra o tenisové trůny se blíží. Udrží Plíšková pozici světové jedničky?³⁶

Z jazykových prostředků, na které se analýza zaměřuje, se nejčastěji můžeme setkat se specifickým atributem kongruentním, a to v těchto případech – *tenisové trůny*, *světová jednička*, *nekončící tenisový kolotoč* (přívlastek postupně rozvíjející), *věčný rival*, *hypotetický žebříček*, *velké tažení*, *vyrovnanější*, *inteligentnější a odolnější tenis* (přívlastek několikanásobný), *grandslamové šampionky*, *stávající vládkyně*, *nejprestižnější turnaje*, *bodová rezerva*, *historická bilance*, *newyorský beton*, *stávající jednička*. Všechny uvedené přívlastky jsou vyjádřeny adjektivem v antepozici.

První vsuvka je větná, uvedená v záorce (... aby byla jedničkou i nadále, musí to minimálně zopakovat (*navíc ani to nemusí stačit*)). V následující větě je parenthese (nevětná) opět v záorce (Simona Halepová loni vypadla ve čtvrtfinále (*430 bodů*)). Dalším příkladem je nevětná vsuvka užitá přímo v textu (...napsal Tennis.com o triumfu Garbiñe Muguruzaové v Cincinnati, kde *mimo jiné* zdolala v semifinále Plíškovou ...). Nevětná je i následující

³⁶ NĚMÝ, Miroslav. Hra o tenisové trůny se blíží. Udrží Plíšková pozici světové jedničky? *Lidovky.cz* [online]. 23.8.2017 [cit. 2017-09-21]. Dostupné z: https://sport.lidovky.cz/hra-o-tenisove-truny-se-blizi-udrzi-pliskova-pozici-svetove-jednicky-1kp-/ostatni-sporty.aspx?c=A170822_175448_In-sport-ostatni_atv.

vsuvka oddělená závorkou (Při systému, jenž bodově výrazně zvýhodňuje vítězky (2 000 za triumf, za prohru v semifinále 780) ...). V textu je ve dvou případech užitá pomlčka, která by mohla naznačovat parentezi, domnívám se však, že z obsahového hlediska se o vsuvky najedná, věty významově souvisí s větou před pomlčkou, která může být nahrazena některým spojovacím výrazem. Výběr pomlčky je zde subjektivním vyjadřovacím prostředkem autora.

Poměrně nízký počet vedlejších vět naznačuje, že některé další byly substituovány. Tomu odpovídá také užití množství specifických shodných přívlastků, které by mohly být vyjádřeny vedlejší větou.

V textu autor použil jednu nepravou vedlejší větu vztaznou (Také bude poprvé na grandslamu coby jednička, což si otestovala na turnajích v Torontu a v Cincinnati.).

Vytýkáci důrazový opis nebyl v textu použit, ale zdůraznění části výpovědi bylo zajištěno osamostatněním větného členu (Teoreticky má všechno, co ta nejlepší z tenistek mít má: formu i zkušenosti grandslamové šampionky.).

Kontakt s adresátem plní převážně lexikální prostředky (tenisová terminologie, sousloví „hra o tenisové trůny“, které naráží na známý televizní seriál apod.). Z pohledu skladby zastupují tuto funkci věty tázací, kterými se autor obrací na čtenáře (*Udrží Plíšková pozici světové jedničky?, ... v čele vydrží po celý průběh US Open. Ale po něm?, A žena číslo čtyři?*). Pro čtenáře zajímavější a užitečnější činí článek také přímé řeči (citování tenisového portálu i jedné z tenistek).

V článku lze nalézt vazby se sekundárními předložkami *díky (nim), kvůli (absenci), mezi, v podstatě, ve stručnosti*.

2. článek: Pravidlo „antiSky“ na Tour 2018. V týmech se budou škrtat jezdci³⁷

I v tomto článku je nejčtenějším syntaktickým prostředkem specifický přívlastek shodný, konkrétně adjektivní přívlastek v antepozici: *francouzský start, španělská Vuelta, nejlepší trio, italské Giro, 800metrový kopec, neoficiální informace, týmová časovka, skromnější peloton, termínová kolize, technický ředitel, letošní peloton, horská časovka, ikonické serpenty, pyrenejský blok, horký blok, klasické hory, horské etapy, sportovní*

³⁷ MACEK, Tomáš. Pravidlo „antiSky“ na Tour 2018. V týmech se budou škrtat jezdci. *iDnes.cz* [online]. 25.7.2017 [cit. 12.8.2017]. Dostupné z: https://sport.idnes.cz/tour-de-france-2018-0k2-/cyklistika.aspx?c=A170724_203233_cyklistika_rou

ředitelé, časovkářský trénink. Mezi shodnými přívlastky v antepozici jsou v textu i adjektivní přívlastky postupně rozvíjející (*třítýdenní cyklistická klání, fotbalové mistrovství světa, mezinárodní cyklistická unie, profesionální cyklistická komunita*) a přívlastky postupně rozvíjející vyjádřené adjektivy i číslovkou (*úvodní dvě sprinterské etapy, dvě horské etapy*). Dále byl použit adjektivní přívlastek shodný v postpozici (*Tour opožděná*).

Také v tomto textu je ve větě pomlčka, která však neznačí vsuvku, ale je určitým subjektivním prostředkem autora (Organizátoři si od změny slibují vyšší bezpečnost jezdců, snížení počtu automobilů a motocyklů v karavaně – a především horší kontrolovatelnost závodu jednou stájí (*za slovo stáj dosadte Sky*)). Jedná se o několikanásobný předmět ve stupňovacím poměru, před který náleží čárka. Přesto vsuvku tato věta obsahuje, tvoří ji rozkazovací věta v závorce.

Již po prvním přečtení textu je patrná jeho kondenzace, která v mnoha případech (výčet specifických shodných přívlastků) nahrazuje schéma slovesné. S obsahově velmi bohatou větou jednoduchou se lze setkat hned v úvodním odstavci: *Už 19. srpna začne francouzským startem v Nimes španělská Vuelta, s hvězdným polem včetně nejlepšího tria z Tour a Itala Nibaliho, třetího na Giru. Z této věty se dozvídáme předmětnou událost, kdy se uskuteční, kde začne, informaci o účasti předních jezdců, o koho se konkrétně jedná a jejich umístění na předchozích soutěžích. Na druhou stranu hutnost této části článku (lead, perex) je jedním z jeho charakteristických znaků.*

„Týmy už pak nebudou potřebovat tolik jezdců na svých soupiskách,“ podotkl Richard Plugge, manažer LottoNL-Jumbo. „*Což povede ke ztrátě nejméně devadesáti pracovních míst ve stájích World Tour, protože se budou zároveň propouštět i mechanici a maséři.*“ Vložená uvozovací věta přetíná souvětí v přímé řeči, které obsahuje nepravou vedlejší větu vztaznou.

V textu došlo k vyčlenění části výpovědi (*Finále závodu opět uvidí Paříž. A to je zatím vše, co o itineráři ročníku 2018 víme najisto.*) a osamostatnění přívlastku (*Půjde každopádně o Tour opožděnou. A se skromnějším pelotonem.*). Vytýkací důrazový opis v článku není.

Obdobně jako v předchozím článku je i zde kontakt s adresátem zajištěn tázacími větami (*A příští ročník Tour?, Ale bude to skutečně účinné?, Prosil bych vyškrtnout časovky všechny, ano?*) a přímou řečí. Kromě výše uvedeného výroku cituje článek názor předního českého cyklisty, což je pro čtenáře jistě zajímavé. Autor se přímo na čtenáře obrací také imperativy (*vzpomeňte..., dosadte...*).

Použité vazby se sekundárními předložkami jsou například *podle (informací)* a *v rámci*.

V titulku i dále v textu se objevuje elipsa predikátu (*Pravidlo “antiSky” na Tour 2018,*

A příští ročník Tour?). Dalším častým prostředkem je přívlastek neshodný, který je rovněž upřednostňován před vedlejší větou, a je tedy prostředkem substituce i kondenzace (*termín startu, finále závodu, kontrolovatelnost závodu, jezdci na soupiskách, etapy v Alpách*).

3. článek: Američané budou hrát o basketbalové olympijské zlato proti Srbům³⁸

V článku můžeme najít tyto adjektivní atributy kongruentní (*olympijský turnaj, zlaté medaile, bronzové medaile, rozhodující faktor, olympijské hry, bezpečný náskok, olympijské semifinále*), přívlastek shodný vyjádřený číslovkou (*pod pěti kruhy*) a přívlastky postupně rozvíjející vyjádřené adjektivy i číslovkou (*poslední dvě olympijská finále, 21 útočných doskoků, čtvrtá olympijská medaile, jedna bronzová medaile, 24 zápasů trvající vítězná série, minulé dvě olympiády*). Všechny užité přívlastky shodné jsou v antepozici.

Obdobně i v tomto článku není pomlčka označením vsuvky (*Zlaté medaile budou obhajovat proti Srbům, kteří přehráli Austrálii jednoznačně 87:61 - rozehrávač Miloš Teodosič se na tom podílel 22 body*). Věta následující po pomlčce s předchozí významově souvisí a lze ji začlenit do souvětí nebo převést na samostatnou větu hlavní (např. *Na této výhře se rozehrávač Miloš Teodosič podílel 22 body*). Vsuvka v textu obsažena není, stejně jako vytýkací důrazový opis.

Některé shodné i neshodné přívlastky i další spojení by mohly být nahrazeny vedlejší větou (např. *I když se Američanům nedařila střelba podle představ ... → I když se Američanům nedařila střelba tak, jak by si představovali ... Po stříbrech z let 1984, 2008 a 2012 se pokusí rozšířit sbírku alespoň o bronz. → Poté, co v letech 1984, 2008 a 2012 získali stříbro, se pokusí rozšířit sbírku alespoň o bronz.*). Na druhou stranu je v tomto článku vysoká četnost vedlejších vět, takže poměr užitých a případných substituovaných vedlejších vět je vyrovnaný.

V textu byly použity tři nepravé vedlejší věty vztahné (*I když se Američanům nedařila střelba podle představ, soupeř jim dovolil hned 21 útočných doskoků, což reprízu posledních dvou olympijských finále rozhodlo. Navíc přidal 16 doskoků, čímž vytvořil rekord turnaje. Důležitou postavou byl i Carmelo Anthony, který má jistotu, že si odveze už čtvrtou*

³⁸ ČTK, iDNES.cz. Američané budou hrát o basketbalové olympijské zlato proti Srbům. *iDnes.cz* [online]. 20.8.2016 [cit. 10.9.2017]. Dostupné z: https://oh.idnes.cz/basketbal-semifinale-muzi-095-/oh-micove-sporty.aspx?c=A160819_222628_oh-micove-sporty_rou.

olympijskou medaili, což z něj dělá nejúspěšnějšího basketbalistu v historii olympijských her.).

Ze syntaktického hlediska nebyl použit žádný prostředek kontaktu s adresátem (tázací věty, imperativy, přímá řeč).

V textu lze najít vazbu se sekundární předložkou *podle* (očekávání, představ).

Četně užitým jazykovým prostředkem je i přívlastek neshodný, který je podobně jako přívlastek shodný kondenzačním prostředkem a tvoří ustálená spojení (např. *finále turnaje, boj o medaile, mistři Evropy, problém pod košem, rekord turnaje, střelba z dálky, tým ve hře, hvězdy z NBA, finále her, postup do finále, souboj s Američany, finalisté olympiád.*).

4. článek: Fuksa postoupil na MS přímo do finále, v bojích o medaile je také obr Dostál³⁹

Stejně jako v předchozích textech i zde z analyzovaných prostředků převládá specifický shodný přívlastek (*rychlostní kanoistika, kilometrová trať, cenné kovy, dopolední rozjížděky, olympijské stříbro, poctivé tempo, trojnásobný medailista, mohutný závěr, rodinný tým, oficiální výsledek, mrtvý závod, zlomové umístění, splněný cíl, velké finále, startovací blok*). Ve všech příkladech je přívlastek vyjádřen adjektivy, výjimkou je spojení *trojnásobný medailista*, ve kterém je přívlastek číslovkou. V článku jsou dále tyto přívlastky postupně rozvíjející (adjektivní) *sobotní finálový program, stříbrný olympijský medailista, loňské olympijské hry*, (adjektivní v kombinaci s číslovkou) *jedno postupové místo, dvojnásobný olympijský šampion, poslední postupové třetí místo*.

Parenthese v článku užitá nebyla.

Vedle přívlastků shodných, které převažují, lze v textu najít také velký počet specifických přívlastků neshodných (například *boje o medaile, mistrovství světa, semifinále na 500 m, boje o cenné kovy, adepti na zlato, vicemistr Evropy na kilometru, jízdy o medaile*). V souladu s funkcí a charakteristikou novinového článku byly přívlastky upřednostněny před větným vyjádřením. Pro méně znalého čtenáře by mohlo být nejasné spojení *mrtvý závod*, proto bych upřednostnila bližší charakteristiku v podobě vedlejší věty. Naopak příkladem obsahově bohaté věty je jednoduchá věta *Vicemistr Evropy na kilometru Fuksa svedl boj o jedno postupové místo do finále s dalším favoritem Isaquiasem Queirozem z Brazílie*

³⁹ ČTK. Fuksa postoupil na MS přímo do finále, v bojích o medaile je také obr Dostál. *Lidovky.cz* [online]. 24.8.2017 [cit. 9.9.2017]. Dostupné z: https://sport.lidovky.cz/fuksa-postoupil-na-ms-primo-do-finale-dostal-je-v-odpolednim-semifinale-132-/ostatni-sporty.aspx?c=A170824_121806_ln-sport-ostatni_atv.

(dozvídáme se kdo s kým bojuje o co, předchází umístění na trati určité délky jednoho z účastníků). Takové věty jsou typické pro publicistický styl. I když je substituce přívlastkových vět nejčastější, není výhradní (například zastoupení vedlejší věty časové spojením *po dojezdu*).

Obdobně jako v předchozích článcích byla i zde použita nepravá vedlejší věta vztahná (Stříbrný olympijský medailista na této trati nechtěl zopakovat chybu z Ria, kdy v rozjížděce začal volně a pak musel dotahovat, *což ho stálo spoustu sil*).

Vytýkáci důrazový opis můžeme najít v přímé řeči „... *je to taková raritní situace, co se přihodilo*.“

Ze syntaktického hlediska jsou přímé řeči prostředkem kontaktu s adresátem. V textu jsou četné a obsahují vyjádření sportovců. Další formy kontaktu (tázací či rozkazovací věty) se v textu neobjevují.

V přímé řeči „*Aspoň tu první dvěstěpadesátku rychle*.“ je patrná elipsa predikátu (Aspoň tu první dvěstěpadesátku *pojedu/musím jet/mám za úkol jet rychle*). Jedná se o elipsu kontextovou, kterou můžeme dovodit z předchozí věty (S trenérem Karlem Leštinou se proto dohodli, že pojede hned od začátku.).

5. článek: Moravec dojel ve stíhačce čtvrtý. Fourcade má další malý glóbus⁴⁰

Také v článku shrnujícím biatlonový závod převládají specifické shodné přívlastky. Ovšem v porovnání s délkou textu není jejich počet tak vysoký jako v předchozích článcích. Z adjektivních přívlastků v antepozici můžeme v textu najít tyto příklady: *malý glóbus, světový pohár, povedený závod, cílová rovinka, stíhací závod, hromadný závod, úvodní položka, francouzský fenomén, francouzsko-český vlak, úvodní střelba, úvodní ležka, silná pětice, tradiční rychlopalba*. Dále byly užity přívlastky postupně rozvíjející adjektivní (*sobotní stíhací závod, poslední střelecká položka, malý křišťálový glóbus, mladší reprezentační kolega*) adjektivní v kombinaci s číslovkou (*dvě trestná kola, plno přesných položek, druhé běžecké kolo*).

Přívlastky shodné doplňují přívlastky neshodné (*stupně vítězů, výkon biatlonisty, stoupání na trase, souboj o vítězství, parta biatlonistů, souboj o stupně vítězů*).

⁴⁰ TOMÍČEK, Matěj. Moravec dojel ve stíhačce čtvrtý. Fourcade má další malý glóbus. *iDnes.cz* [online]. 11.3.2017 [cit.12.8. 2017]. Dostupné z: https://sport.idnes.cz/sp-kontiolahti-stihaci-zavod-muzu-biatlon-fjk-/biatlon.aspx?c=A170311_110121_biatlon_mt2.

V textu byl užít typ parenteze se spojkou *jak*, tedy případ kdy se najedná o obrácený poměr, ale o vsuvku (Na „Zdi“, *jak se nejtěžšímu stoupání na trase přezdívá*, měl zdánlivě nejvíce sil Simon Eder, kterého se snažili udržet Peiffer se Svendsenem.).

„Na pátém místě se čtyřmi chybami na střelnici dojel do cíle Martin Fourcade, *čímž si zajistil další malý křišťálový glóbus za stíhací závod.*“ „Oba na střelnici pětkrát chybovali, *což pro Krčmáře znamenal propad ze čtrnáctého místa na dvaatřicáté.*“ Toto jsou dvě nepravé vedlejší věty vztažné.

Vytýkáci důrazový opis byl užít v přímé citaci trenéra („To, co tady Ondra předvádí, to je famózní.“) i ve vlastním textu autora (*A byl to Arnd Peiffer, kdo měl nakonec přece jen více sil.*).

Množství přívlastků shodných i neshodných i příslovečná určení času (např. *při příjezdu*) by mohla být nahrazena vedlejšími větami, avšak poměr vyjádřených a substituovaných vedlejších vět je vyvážený.

Citované hodnocení trenéra může činit článek pro čtenáře zajímavější. Autor se obrací na čtenáře s otázkou, na kterou si sám vzápětí odpovídá (*Udrží Peiffer náskok? Ne, ale stejně vyhraje.*).

V části článku (*Jak se vše odehrálo*), která shrnuje průběh závod, obsahují tučně vyznačená úvodní spojení elipsu predikátu (*Francouzko-český vlak, Plno přesných položek, Moravec v zemi nikoho, Změna ve vedení, Ruch na trestném kole*). Dalším eliptickým vyjádřením připouští autor možnost vyvrácení předchozí věty ((...) *O ten bude spolu se Simonem Schemppem bojovat za týden v Oslu. (...) A nebo taky ne.*).

6. článek: Čisté Rio? Antidopingový program je nejhorší v historii, tvrdí média⁴¹

Vybraný článek se netýká konkrétního sportu, ale antidopingových opatření na olympijských hrách v Riu de Janeiro. Tomu odpovídá také znění shodných přívlastků (adjektivní v antepozici - *antidopingový program, olympijské hnutí, dopingové místnosti, dopingová logistika, kontrolní místnost, systémový problém, olympijský stadion, dopingová kontrola, dopingová laboratoř, olympijské hry, kontrolní proces, nulová tolerance, nulové riziko, nezávislí pozorovatelé*; postupně rozvíjející přívlastky adjektivní - *vládou řízený ruský*

⁴¹ BERENĚ, Michael. Čisté Rio? Antidopingový program je nejhorší v historii, tvrdí média. *iDnes.cz* [online]. 18.7.2016 [cit. 1.8.2017]. Dostupné z: https://oh.idnes.cz/olympiada-rio-2016-boj-s-dopingem-selhava-dye-rio-2016.aspx?c=A160818_104851_olympiada-rio-2016_bem.

doping, Světová antidopingová agentura, Mezinárodní olympijský výbor; a postupně rozvíjející přívlastek vyjádřený číslovkou a adjektivem - jeden antidopingový komisař).

Vedle přívlastků shodných lze v textu najít například tyto přívlastky neshodné: *důvěryhodnost olympiády, boj s dopingem, čistota olympiády, dějiště olympiády, činovníci z MOV, tolerance vůči dopingem, riziko (systémového) problému, komisaři se zkušenostmi z velkých akcí.*

Parenteze je zastoupená výrazem *nicméně*, odkazem na znění jiného článku (*O případu si přečtete ZDE.*) a vyjádřením stanoviska mluvčího olympiády ve větě „Brazilci si-zřejmě v souladu se svou mentalitou - problémy nepřipouštějí.“

Nepravá vedlejší věta v textu užitá nebyla.

Vytýkáci opis je v přímé řeči antidopingového komisaře „*To je to nejhorší, co jsem viděl.*“ V úvodu článku došlo k osamostatnění části výpovědi (Po vládou řízeném ruském dopingem v Soči si teď olympijské hnutí dává velký pozor, aby hry v Riu de Janeiro byly čisté. *Aby se vrátila důvěryhodnost olympiády.*)

V textu byla použita vazba se sekundární předložkou *v souladu*.

Kontakt s adresátem autor navazuje poměrně četnými citacemi (přímá výpověď ředitele komunikace olympiády, vyjádření Světové antidopingové agentury a jednoho z antidopingových komisařů). Již v titulku a dále v textu se tázacími větami autor obrací na čtenáře (*Čisté Rio? Ale dá se jim vůbec věřit? Co když se někde v zákulisí olympijských stadionů a hal děje něco podobného jako v Soči?*), táže se a následně si sám odpovídá (*Že by byl objeven další skandál? Zatím to snad tak žhavé nebude.*) a na konci článku vyjadřuje pochybnost nad předchozím sdělením (*Opravdu?*).

7. článek: Hejnové medaile opět těsně unikla. Stejně jako v Riu skončila i na MS čtvrtá⁴²

V článku popisující atletické události můžeme najít tyto specifické přívlastky shodné: adjektivní v antepozici – *olympijská vítězka, česká rekordmanka, skvělý finiš, lepší časy, letošní maximum, Diamantová liga, požadovaný limit, splněná povinnost, velké finále, juniorská mistryně, kvalifikační limit, osmnáctimetrová hranice, halové mistrovství, životní závod, velký rival; vyjádřené číslovkou - dvojnásobná šampionka, dvojnásobná oslava;*

⁴² Jar, ČTK. Hejnové opět medaile těsně unikla. Stejně jako v Riu skončila i na MS čtvrtá. *Lidovky.cz* [online]. 10.8.2017 [cit. 20.10.2017]. Dostupné z: https://sport.lidovky.cz/hejnove-opet-medaile-tesne-unikla-stejne-jako-v-riu-skoncila-i-na-ms-ctvrta-15s-/ostatni-sporty.aspx?c=A170810_223532_ln-sport-ostatni_lar.

postupně rozvíjející vyjádřený adjektivem nebo kombinací adjektiva a číslovky - *skvělý semifinálový běh, letošní oštěpařské tabulky, druhé londýnské zlato, svůj 22 let starý rekord*. Dále můžeme najít některé specifické přívlastky neshodné (např. *kvarteto oštěpařů, stupně vítězů, lídr tabulek, rekord pod širým nebem, kombinace dvoustovky se čtvrtkou*).

Obdobně jako v předchozích článcích, i zde by použití pomlčky ve větě *Američané jsou na dvoustovce bez medaile, což se na MS stalo jen jednou - v Aténách před dvaceti lety* mohlo naznačovat přítomnost vsuvky, ovšem významově by věta měla být připojena k nepravé vedlejší větě poměrem vysvětlovacím.

Všechny užití nepravé vedlejší věty jsou vztažné (... prvním hodem poslal oštěp na 91,20 m, *což by na většině předchozích šampionátů stačilo na zlato.*, ... kombinace dvoustovky se čtvrtkou byla zjevně nad jeho síly a získat double, *což uměl jen Američan Michael Johnson v roce 1995, nedokázal.*, *Američané jsou na dvoustovce bez medaile, což se na MS stalo jen jednou.*).

Vytýkáci důrazový opis byl v textu použit pouze jednou („To, že to bylo 86, to je spíš něco, co můžu využít pro sebe jako pro sebevědomí ...“).

Vazbu se sekundární předložkou zastupuje například spojení *s přehledem*.

Kontakt s adresátem je zajištěn prostřednictvím velkého počtu přímých řečí dotčených sportovců. Autor se na čtenáře neobrací otázkou ani nepoužívá rozkazovací způsob.

8. článek: Udivující český počín na Krásné hoře aneb Jak Holeček vstoupil mezi legendy⁴³

Autor tohoto článku nepopisuje jen horolezecký výkon Marka Holečka, ale také historii dřívějších pokusů a jeho přístup k horám. Horolezectví se od běžných sportů velmi odlišuje a jiný je i jeho popis, a tedy i použité jazykové prostředky. V předchozích textech byl jednoznačně převládající specifický atribut kongruentní, zde se však neobjevuje v takové míře. Některá uvedená přírodovědná označení jsem klasifikovala jako specifický shodný přívlastek, protože dle mého názoru splývají s termíny tohoto sportu (např. *jihozápadní stěna, osmitisícové vrcholy, extrémní panenské stěny, horské velikány, mohutné osmitisícové kolosy, hrozící lavinové pole*). Dalšími příklady přívlastku vyjádřeného adjektivem jsou spojení

⁴³ CIBULA, Václav. Udivující český počín na Krásné hoře aneb Jak Holeček vstoupil mezi legendy. *Lidovky.cz* [online]. 3.8.2017 [cit. 1.9.2017]. Dostupné z: https://sport.lidovky.cz/udivujici-cesky-pocin-na-krasne-hore-aneb-jak-holecek-vstoupil-mezi-legendy-16t-/ostatni-sporty.aspx?c=A170802_202746_ln-sport-ostatni_oka.

světové horolezectví, japonský kuloár, fatální průšvih, lezecké nařiní, děsivý ledopád, lidské síly a možnosti, reálné cesty, alpský styl, nezlezená cesta a vyjádřeného číslovkou sedmitisícová zóna, nulová šance. Dále byly použity přívlastky postupně rozvíjející (*udivující český počín, nejlepší český lezec, rozmanité horolezecké projekty, totálně zbídačený stav, světové horolezecké weby*) a jeden přívlastek několikanásobný (*nezářivější a nejuctívanější horolezecká esa*). Stejně také užití přívlastku neshodného nebylo tak časté jako v předchozích článcích (*lezec v horách, zóna smrti, svět živých, šance na přežití, galerie es*).

Budu-li pokračovat ve srovnávání, obsahuje tento článek mnohem víc vsuvek, a to v podobě vsuvkových slov (*jaksi, snad až, mimochodem, možná*) i celých vět (V roce 2015 ho ze stěny G I, *jak se téhle hoře také zkráceně říká*, s parťákem Tomášem Petrečkem vyhnalo děsivé počasí ..., Holeček se ve svízelných chvílích, *a to jich prožil požehnaně*, ve stěně většinou neobrací ani k nějaké nadpozemské instanci, ani k Bohu., ... navíc ve stavu, *jak Holeček přiznal* – na hranici fyzického bytí.). V jednom případě vsuvka uvádí podrobnější informace: bohyně Gasherbrum I (*výška se uvádí 8068, ale také 8080 m*).

Nepravé vedlejší věty vztažné byli v článku použity třikrát (Jenže Hrubému praskly žaludeční vředy, *což ve výšce 7400 znamená takřka fatální průšvih.*, ... vylezli jako první na světě alpským stylem severozápadní stěnu sedmitisícového Talungu, *za což dostali řadu významných ocenění.*). V prvním případě byla věta se vztažným zájmenem *což* formálně osamostatněna, ale i zde se jedná o nepravou vedlejší větu (... prostoupali jihozápadní stěnou až na vrchol jedenácté nejvyšší hory světa Gasherbrum I. *Což je považováno za počín i ve světovém horolezectví zcela ojedinělý a udivující.*).

Vytýkáci opis v článku není, ke zdůraznění však došlo osamostatněním vedlejších vět příčinných (Navzdory zmíněným pesimistickým hlasům se Marek Holeček (42 let) svého snad až bláhového snu nechtěl zřít. *Snad kvůli Zdeňku Hrubému, snad kvůli své zarputilosti až posedlosti a touze nikdy se nevzdat.*).

Text je prokládán přímým řeči a názory horolezce, o němž článek pojednává. Obsahově jsou velmi zajímavé a přibližují čtenáři prožité události i pocity Holečka. Autor sám se ke konci článku obrací otázkami na čtenáře a v některých případech si také hned odpovídá. Již při běžném zhlédnutí článku si nelze nevšimnout častých výpustek, celkem byly použity jedenáctkrát. Kromě případu *I když* ... jsou však výpovědi obsahově dokončené. Ačkoliv není zřejmé, zda autor naznačoval nevyřčené, domnívám se, že výpustkami zamýšlel zvýšit napětí a dobrodružnost článku.

9. článek: Wimbledon: Tomáš Berdych vs. Roger Federer⁴⁴

Tento text (pro účely práce jsem vybrala pouze jeho část) je příkladem psané online reportáže. Již při běžném zhlédnutí textu je zřejmá jeho odlišnost od klasických článků. Autor musí živě komentovat dění na kurtu, proto je text v co největší míře stručný. Kromě úvodní části, ve které autor čtenáře seznamuje s výsledky předchozích vzájemných střetnutí sportovců, není text souvislý, převážně jej tvoří číselné skóre a následná věta jednoduchá (velmi často eliptická). V ukázce lze najít dvacet tři příkladů souvětí, z toho jsou jen tři souvětí podřadné. Celkový počet vedlejších vět je pouhých pět, není to ovšem dáno nadměrnou substitucí, ale stručností, která plyne z funkce textu.

Většina vět je eliptická, nejčastěji se jedná o elipsu predikátu (*Další fiftýn pro Federera, Výhoda pro českého tenistu, Dělová rána forhendem po lajně ...*), lze také najít i elipsu podmětu (*Dobry první servis – z průběžného stavu a předchozích komentářů čtenář ví, ke kterému hráči se hodnocení vztahuje*).

Pro oživení textu a zvýšení napětí dochází k vytčení části výpovědi (*Federer zkoušel prohoz. Neúspěšně., A je tu tie-break. Federer si ho vynutil esem. Svým čtvrtým.*). Vytýkací důrazový opis ani nepravé vedlejší věty v textu užity nebyly.

Kromě vytčení navazuje autor kontakt se čtenářem otázkou a následnou odpovědí (*Že by si připsal další čistou hru? Ano, Federer bez problémů potvrzuje brejk.*).

Vsuvka ve vybrané části textu použita nebyla.

Ačkoliv jsou zřejmé odlišnosti mezi online reportáží a běžným článkem, nejčastějším analyzovaným prostředkem je v obou případech specifický shodný atribut (*dělový forhend, těsný aut, základní čára, přesné podání, přímý bod, dobrý první servis, švýcarská legenda, křížný forhend, čistá hra, tvrdý forhend, nečekaný odskok, absolutní riziko, prudký forhend, švýcarský favorit, první český brejk, nevynucená chyba, nekompromisní servis, bekhendová strana*). I zde autor užívá také specifické přívlastky neshodné (*bod z podání, rytmus výměny*).

⁴⁴ ZATLOUKAL, Tomáš. Wimbledon: Tomáš Berdych vs. Roger Federer. Online reportáž. *iDnes.cz* [online]. 14.7.2017 [cit. 2017-10-16]. Dostupné z: <https://sport.idnes.cz/online.aspx?online=1006625&strana=12>.

ZÁVĚR

Tématem a hlavním úkolem této práce byla syntaktická analýza vybraných publicistických textů. Nejednalo se však o komplexní syntaktický rozbor, ale o analýzu jazykových prostředků uváděné odbornou literaturou jako specifické pro publicistický styl, který jsem pro účel práce obsahově omezila na sportovní tematiku. K práci se mi nepodařilo dohledat žádné studie, které by se týkaly syntaktických jazykových prostředků. Také odborné články se nejvíce zaměřují na prostředky lexikální.

Pro rozbor jsem vybrala osm tematicky odlišných článků a záznam z online reportáže z internetových deníků *iDnes.cz* a *Lidovky.cz*. Záměrně jsem se vyhýbala rozhovorům, které jsou přepisem mluvené řeči a zastoupené jazykové prostředky by byly do velké míry odlišné.

V teoretické části jsem se věnovala funkčním stylům obecně a podrobněji publicistickému stylu, jeho vnitřnímu členění a specifikům sportovní publicistiky. Následující kapitola byla zaměřena na jazykové prostředky, především prostředky syntaktické, které jsou pro účel práce zásadní, pro komplexnost jsem uvedla základní poznatky o prostředcích lexikálních a morfologických. Jednotlivé podkapitoly teoreticky vymezují syntaktické prostředky, které jsou v publicistických textech obvykle přítomny (specifický shodný přívlastek, parenthese, substituce vedlejších vět, nepravé vedlejší věty, vytýkáci opis, prostředky signalizující kontakt s adresátem a ustálené vazby se sekundárními předložkami).

V praktické části jsem blíže charakterizované prostředky vyhledávala ve vybraných článcích. Provedenou analýzu jsem doplnila o výčet méně častých syntaktických prostředků, které však byly v daném případě výrazněji zastoupeny.

V prvních sedmi článcích je výskyt jednotlivých jazykových prostředků velmi obdobný. V osmém článku dochází k odchýlkám daným tematickým zaměřením na horolezectví i častějším použitím přímých řečí. Poslední článek (psaná online reportáž) má jinou strukturu i účel než texty předchozí, proto se i zde některé očekávané jazykové prostředky nevyskytují.

Nejčastějším prostředkem všech analyzovaných článků je specifický přívlastek shodný, a to jednoduchý adjektivní v antepozici. V textech se objevuje také přívlastek shodný vyjádřený číslovkou, popř. kombinací číslovky a přídavného jména v případě postupně rozvíjejících přívlastků, které se objevují ve všech článcích kromě online reportáže. Několikanásobné přívlastky shodné byly celkově použity pouze dvakrát a jednoduchý přívlastek shodný v postpozici pouze jednou. Ačkoliv v odborné literatuře mezi typickými jazykovými prostředky uváděn není, na základě textů se domnívám, že mezi ně můžeme

zařadit i specifický přívlastek neshodný, jenž je obdobně jako specifický přívlastek shodný svázaný se sportem. Oba druhy přívlastků přispívají ke stručnosti textu.

V pěti z devíti analyzovaných článků (články jedna, dva, pět, šest a osm) je parenthese zastoupena alespoň jednou. Často vsuvka v závorce doplňuje informace, byla použita také vsuvková slova (*nicméně, mimo jiné*) i větné vsuvky. Ve třech případech byla použita větná vsuvka se spojkou *jak* a nejednalo se tak o častější obrácený poměr vět. V porovnání s předchozími byl v osmém článku výskyt vsuvek četnější. Hodnotící (*myslím si, sluší se připomenout* atp.) i další běžná vsuvková slova jsou rovněž v textech obsaženy, ale ve většině případů po nich následuje spojka a vedlejší věta, čímž ztrácí charakter vsuvky. Autoři často používají pomlčky (ve všech člancích kromě článku čtyři, šest a devět), které by mohly naznačovat přítomnost vsuvky, avšak takto oddělené věty obsahově náleží do výpovědi a měly by do ní být spojovacím výrazem začleněny.

Z charakteristiky a funkce publicistických textů jejich stručnost plyne, substituce vedlejších vět je proto záměrným prostředkem. V největší míře byly vedlejší věty přívlastkové nahrazovány specifickými přívlastky (shodnými i neshodnými), popř. docházelo k substituci vedlejších vět časových. Nízký počet vedlejších vět je v prvním a především posledním článku (pouze pět), v ostatních člancích je výskyt vedlejších vět vyrovnaný. Ačkoliv je patrné nahrazování slovesného schématu, domnívám se, že využívání substituce je často na subjektivním uvážení autora a ponechání vedlejší věty může naopak danou myšlenku zpřehlednit.

Pouze v článku číslo šest a online reportáži nebyla použita žádná nepravá vedlejší věta. V ostatních případech se můžeme setkat s alespoň jednou nepravou vedlejší větou, které jsou bez výjimky vztažné, uvozené vztažným zájmenem *což* (popř. *čímž*).

Vytýkáci důrazový opis můžeme nalézt ve čtyřech člancích. Ovšem ve čtyřech případech byl užit v přímé řeči, v čistě psaném textu byl ze všech analyzovaných textů užit pouze jednou.

Kontakt s adresátem je v některé formě až na jednu výjimku (článek číslo tři) zajištěn ve všech textech. Nejčastěji se jedná o vložení citací, a to názorů, hodnocení, vyjádření sportovců nebo lidí spojených se sportem. V samotných textech i titulcích autoři využívají řečnické otázky, popř. otázky, na které si vzápětí odpovídají, a rozkazovací způsob. V osmém článku autor pro zvýšení napětí použil jedenáct výpustek, ačkoliv obsahově výpovědi dokončené jsou.

Z jazykových prostředků zjištěných analýzou článků odpovídá prostředkům uváděných v odborné literatuře specifický přívlastek shodný, prostředky zajišťující kontakt

s adresátem, vazby se sekundárními předložkami, nepravé vedlejší věty (ačkoliv pouze vztažné) a substitute, která napomáhá k naplňování charakteristiky publicistického textu (stručnost, výstižnost). Vsuvky byly v textech rovněž zastoupeny, avšak v pouhé polovině článků. Mnohé parenteze, které literatura uvádí jako příkladné, autoři nahrazují vedlejší větou (*myslím X myslím, že...*). V mnou vybraných článcích nebyl výskyt vsuvek tak četný, jak uvádí literatura. Jako druhý jazykový prostředek výrazně se odlišující od odborné literatury hodnotím vytýkací důrazový opis. I když jej v článcích můžeme najít, pouze v jednom případě byl použit v čistě psaném textu, v ostatních jako součást přímé řeči, tedy přepis mluveného slova. Mezi časté jazykové prostředky, které literatura neuvádí jako typické pro publicistický styl a které se v textech rovněž objevovaly, bych zařadila také elipsu (především predikátu), vytčení části výpovědi, osamostatnění vedlejšího členu a již zmíněný specifický přívlástek neshodný.

Při zhodnocení analýzy je důležité zohlednit, že odborná literatura podává výčet jazykových prostředků společných pro celý publicistický styl nehledě na bohaté vnitřní členění. Nerozlišuje prostředky jednotlivých tematických okruhů, jejichž jazyk je mnohdy velmi rozmanitý.

PŘÍLOHY

1. článek: Hra o tenisové trůny se blíží. Udrží Plíšková pozici světové jedničky?

PRAHA Karolína Plíšková vede o pět bodů před Simonou Halepovou. Garbiñe Muguruzaová si hýčká skvělou formu a Elina Svitolinová číhá jako „ta čtvrtá vzadu“. Tenisové US Open 2017 nabídne hodně zajímavé souboje o ženskou světovou jedničku.

Rozdíl je to tak titěrný, v nekončícím tenisovém kolotoči v podstatě nicotný. Pouhých pět bodů v žebříčku WTA obvykle neznamená vůbec nic, nyní díky nim Česko slaví historické časy – čtyřhře nově vládne Lucie Šafářová a v tom prestižnějším z pořadí je o pět bodů dál v čele Karolína Plíšková.

Je tak jisté, že ji role světové jedničky bude v součtu náležet minimálně osm týdnů; nyní začíná šestý a v čele vydrží po celý průběh US Open. Ale po něm?

No, to je trochu jiná story.

Tuto neděli fanoušci fantasy nedočkavě zhlédnou poslední díl sedmé série oblíbeného seriálu Hra o trůny, v pondělí pak v New Yorku odstartuje poslední grandslam roku. Docela příznačné načasování: mezi muži se Roger Federer pokusí sesadit z trůnu věčného rivala Rafaela Nadala a mezi ženami čekejte hon na Plíškovou ze všech stran. Adeptek je hodně a situace spleťtá.

Minimálně čtyři jsou reálně ve hře, teoreticky ještě více. Tento týden žádná z nich nehraje, a tak je najednou podstatný hypotetický žebříček bez bodů za loňská klání ve Flushing Meadows.

Ve stručnosti se dá o každé z kvarteta napsat následující: Karolína Plíšková nutně potřebuje velké tažení, obhájí 1 300 bodů za finále a aby byla jedničkou i nadále, musí to minimálně zopakovat (navíc ani to nemusí stačit). Simona Halepová loni vypadla ve čtvrtfinále (430 bodů) – pokud by totéž zvládla i letos, má dost solidní šance. Elina Svitolinová by mohla zaútočit nenápadně, odečítá 130 bodů, a pokud by její rivalky brzy klopýtly, Ukrajina by mohla mít první světovou jedničku v dějinách.

A žena číslo čtyři? „Nikdy nehrála lepší, vyrovnanější, inteligentnější a odolnější tenis,“ napsal Tennis.com o triumfu Garbiñe Muguruzaové v Cincinnati, kde mimo jiné zdolala v semifinále Plíškovou a ve finále Halepovou.

Ano, tohle je favoritka. „Už jako holka jsem snila o velkých zápasech. Když je hraju,

jsem šťastná; tohle jsem já,“ líčí 23letá Španělka s venezuelskými kořeny. V červenci vyhrála Wimbledon, svůj druhý grandslam kariéry, teď přidala 900 bodů za řeholi na rozpáleném betonu při Western & Southern Open.

Teoreticky má všechno, co ta nejlepší z tenistek mít má: formu i zkušenosti grandslamové šampionky. Vždyť stávající vládkyně Plíšková stále slýchá, že zatím nezískala titul v Melbourne, Paříži, Londýně ani v New Yorku. Takových žen v dějinách bylo dosud jen šest; Halepová se poslední dobou již třikrát mohla stát sedmou, ale neuspěla.

I kvůli absenci „triumfátorky“ typu Sereny Williamsové je situace tak náchylná ke změnám. Při systému, jenž bodově výrazně zvýhodňuje vítězky (2 000 za triumf, za prohru v semifinále 780), a v období, kdy se šampionky nejprestižnějších turnajů pravidelně točí, si žádná nevytvořila bodovou rezervu. Plíšková má za sebou velmi dobrých 12 měsíců, ale v New Yorku poprvé zažije, jaké to je obhajovat „balík“.

Také bude poprvé na grandslamu coby jednička, což si otestovala na turnajích v Torontu a v Cincinnati. Odolnost myslí bude ostatně dalším podstatným prvkem.

Halepová ne a ne dotáhnout poslední krok, Svitolinová s tím ještě nemá zkušenosti vůbec. Proti Muguruzaové zase mluví její historická bilance na US Open – jejím maximem stále zůstává jen 2. kolo.

Snadné to nebude pro žádnou. „Když se vžiju do její role, musí to být strašné,“ uznala Muguruzaová, když o víkendu v Cincinnati sebrala Halepové další pokus. Na newyorském betonu bude největší tlak logicky na stávající jedničku z Česka, průběh turnaje to ale může měnit.

Hra o trůn je v plném proudu a až Amerika přinese rozuzlení.

Autor: Miroslav Němý

2. článek: Pravidlo „antiSky“ na Tour 2018. V týmech se budou škrtat jezdci

V pořadí 104. Tour je minulostí. Za pouhých 26 dnů se však třítydenní cyklistická klání kategorie Grand Tour do Francie opět vrátí. Už 19. srpna začne francouzským startem v Nimes španělská Vuelta, s hvězdným polem včetně nejlepšího tria z Tour a Itala Nibaliho, třetího na Giru.

V květnu 2018 se pak má italské Giro podle neoficiálních informací vydat na svoji pouť poprvé z Asie, konkrétně z Jeruzaléma!

A příští ročník Tour?

Peloton se k ní sejde na západě Francie v oblasti Vendée. Po úvodních dvou sprinterských etapách bude třetím dějstvím týmová časovka s dojezdem do 800metrového kopce.

Finále závodu opět uvidí Paříž.

A to je zatím vše, co o itineráři ročníku 2018 víme najisto. Veškeré další etapy budou odtajněny na tradiční říjnové prezentaci.

Půjde každopádně o Tour opožděnou.

A se skromnějším pelotonem.

Aby co nejvíce omezili termínovou kolizi s fotbalovým mistrovstvím světa v Rusku (14. června – 15. července), posunuli organizátoři termín startu Tour z původně plánovaného 30. června o týden později na 7. července.

Každý z 22 týmů bude moci do závodu nově nasadit pouze osm jezdců, nikoliv současných devět. Tuto redukci navrhl už loni Christian Prudhomme, ředitel Tour. Letos ji s účinností od příští sezony schválila také Mezinárodní cyklistická unie UCI.

Peloton tudíž zchudne ze 198 cyklistů na 176.

Organizátoři si od změny slibují vyšší bezpečnost jezdců, snížení počtu automobilů a motocyklů v karavaně – a především horší kontrolovatelnost závodu jednou stájí (za slovo stáj dosaďte Sky).

„Snažili jsme se tím dodat závodu více nepředvídatelnosti,“ tvrdí jeho technický ředitel Thierry Gouvenou.

Ale bude to skutečně účinné?

Jen vzpomeňte, jak Sky bez potíží dirigovalo letošní peloton, přestože týmu chyběl zraněný Geraint Thomas.

Omezení počtu jezdců na Tour a stejně tak i na dalších závodech navíc bude mít též jeden nepříjemný negativní dopad na celou profesionální cyklistickou komunitu.

„Týmy už pak nebudou potřebovat tolik jezdců na svých soupiskách,“ podotkl Richard Plugge, manažer LottoNL-Jumbo. „Což povede ke ztrátě nejméně devadesáti pracovních míst ve stájích World Tour, protože se budou zároveň propouštět i mechanici a maséři.“

O itineráři příští Tour na trase mezi Vendée a Paříží existují už nyní alespoň mnohé „zaručené“ zprávy na základě úniku informací z míst, která by měla etapy hostit.

Na scénu se údajně vrátí výšlap na „zed“ Mur-de-Bretagne. Etapy v Alpách tentokrát mají přijít na řadu už od konce prvního týdne s horskou časovkou vedoucí ikonickými serpentinami do Alpe d’Huez na Den dobytí Bastily.

Naopak v rámci pyrenejského bloku by se měly v závěru závodu objevit v itineráři po letošní odmlce Tourmalet i Superbagnères a celý tento horský blok by mohl být až čtyřdenní.

Při letošní Tour, která ubrala klasických hor, nikdy nebyly na programu více než dvě horské etapy po sobě. „Pokud však pojedeme tři v kuse, mnohem lépe se ukáže, kdo na to doopravdy má,“ říká Roman Kreuziger. „Když jsou horské etapy po sobě jen dvě, snáz si orazíte.“

Otázkou zatím zůstává, kolik kilometrů časovek příští Tour nabídne. Už letos jich bylo málo.

„Bardetovi sportovní ředitelé prohlásili, že aby Bardet vyhrál, musel by být itinerář Tour ještě jiný než letos. Tak nevím, jak by si to představovali,“ pousměje se Kreuziger.

Bardet, jenž nezastírá, že časovkářský trénink nemá ani trochu rád, by určitě věděl: Prosil bych vyškrtnout časovky všechny, ano?

Autor: Tomáš Macek

3. článek: Američané budou hrát o basketbalové olympijské zlato proti Srbům

Američtí basketbalisté podle očekávání postoupili do finále olympijského turnaje v Riu de Janeiro. V semifinále porazili po boji Španělsko 82:76. Zlaté medaile budou obhajovat proti Srbům, kteří přehráli Austrálii jednoznačně 87:61 - rozehrávač Miloš Teodosič se na tom podílel 22 body. Na poražené zbude boj o bronzové medaile.

Mistři Evropy Španělé chtěli favorita zastavit, ale při absenci důležitých pivotů Serge Ibaky a Marca Gasola měli velký problém pod košem. I když se Američanům nedařila střelba podle představ, soupeř jim dovolil hned 21 útočných doskoků, což reprízu posledních dvou olympijských finále rozhodlo.

Problém měli Španělé zejména s DeAndrem Jordanem, který vládl pod oběma koši a byl rozhodujícím faktorem. V obraně si poradil s hvězdou Španělů Pauem Gasolem, když si připsal čtyři bloky, a v útoku zaznamenal devět bodů, především ve třetí čtvrtině, kdy se utkání lámalo. Navíc přidal 16 doskoků, čímž vytvořil rekord turnaje.

Španělům se příliš nedařila střelba z dálky, a tak se opírali hlavně o Gasola. Ten i přes dobrou obranu Jordana dal 23 bodů a držel svůj tým ve hře. Američané si však náskok neustále hlídali a nepustili soupeře ani jednou do vedení. Staral se o to hlavně Klay Thompson, který nastřílel 22 bodů a třefoval se v důležitých chvílích. Důležitou postavou byl i Carmelo Anthony, který má jistotu, že si odveze už čtvrtou olympijskou medaili, což z něj dělá nejúspěšnějšího basketbalistu v historii olympijských her.

V závěru se ještě Španělé pokusili zápas zdramatizovat, ale hvězdy z NBA jim nedaly šanci a zkušeně si pohlídaly postup.

Španělé tak nenapodobili své ženské kolegyně a nevyužili šanci postoupit do třetího finále her za sebou. Po stříbrech z let 1984, 2008 a 2012 se pokusí rozšířit sbírku alespoň o bronz. Američané jsou ve finále her už po šestnácté z 19 možností.

Srbové vykročili za postupem do finále rázně a Australané dosáhli na první body až v čase 2:36 za stavu 0:8. První čtvrtinu Srbsko ovládlo o 11 bodů a v poločase už vedlo 35:14. V dalších dvou čtvrtinách sice Australané dokázali vyrovnat hru, ale Srbsko už mohlo s bezpečným náskokem šetřit síly na nedělní finále.

V něm si zopakuje souboj s Američany z finále posledního mistrovství světa v roce 2014 v Madridu. Tam USA obhájily titul po výhře 129:92. Pod pěti kruhy bylo Srbsko ve finále naposledy v roce 1996 v Atlantě ještě jako součást bývalé Jugoslávie. Ta tehdy

podlehla také USA.

Bývalá Jugoslávie, jejímž je Srbsko pokračovatelem, má na kontě pod pěti kruhy vedle čtyř stříbrných a jedné bronzové medaile také triumf z roku 1980 v Moskvě. Tam ale kvůli bojkotu chyběli Američané. Ti ovládli 14 ze 17 olympijských turnajů, na kterých startovali. Srbové se budou snažit ve finále ukončit jejich 24 zápasů trvajících vítěznou sérii na OH.

Australané, kteří hráli olympijské semifinále po 16 letech, se pokusí proti finalistům minulých dvou olympiád Španělům dosáhnout na první medaili. V letech 1988, 1996 i 2000 skončili čtvrtí.

Autoři: ČTK, iDNES.cz

4. článek: Fuksa postoupil na MS přímo do finále, v bojích o medaile je také obr Dostál

PRAHA Kajakář Josef Dostál postoupil na mistrovství světa v rychlostní kanoistice v Račicích do finále kilometrové trati. V semifinále na 500 m uspěly i deblkanoistky Jana Ježová a Lenka Součková. V sobotním finálovém programu tak doplní kanoistu Martina Fuksu, který postoupil do bojů o cenné kovy na kilometru přímo z dopoledních rozjížděk. Dostál se v semifinále posunul do vedení v polovině trati a první místo už nepustil. Jízdu vyhrál o půl lodě před nejbližším soupeřem a na trati, na níž loni získal olympijské stříbro, tak patří k vážným adeptům na zlato.

Stříbrný olympijský medailista na této trati nechtěl zopakovat chybu z Ria, kdy v rozjíždce začal volně a pak musel dotahovat, což ho stálo spoustu sil. S trenérem Karlem Leštinou se proto dohodli, že pojedou hned od začátku. „Aspoň tu první dvěstěpadesátku rychle. Potom se držet na špici a kontrolovat závod,“ řekl.

Plán se povedl. „Čas byl docela dobrý na to, že foukal protivítr, a vzhledem k tomu, jaké jsem jel pocitově tempo,“ pochvaloval si mistr světa z roku 2014, který začal závodit s čepicí na hlavě.

Vicemistr Evropy na kilometru Fuksa svedl boj o jedno postupové místo do finále s dalším favoritem Isaquiasem Queirozem z Brazílie. Trojnásobný medailista z loňských olympijských her v Riu de Janeiro měl většinu závodu navrch, ještě po třech čtvrtinách trati byl před Fuksou o více než dvě sekundy, čtyřiadvacetiletý český kanoista však mohutným závěrem dosáhl na vítězství a nemusí do semifinále.

Před rozjíždkou přitom společně s rodinným týmem uvažovali o tom, že by Fuksa úmyslně skončil druhý, aby ve finále nejel vedle dvojnásobného olympijského šampiona Němce Sebastiana Brendela. Queiroz měl tradičně rychlý start.

„Byl hodně přede mnou, ale v jednu chvíli jsem si řekl, že mi neujíždí. Nějakých 300 metrů do cíle jsem zkusil zafinišovat,“ řekl novinářům Fuksa. V tu chvíli ho začal povzbuzovat děda a probu (...).

Deblkanoistky Ježová a Součková obsadily v semifinále poslední postupové třetí místo, o které se dělily s další posádkou. Do sobotní jízdy o medaile tak nastoupí deset lodí.

Nejdříve české reprezentantky figurovaly na čtvrté příčce, ale Ježová po dojezdu čekala na oficiální výsledek. „Říkala jsem si, že budu ležet na platě do té doby, než se to nepotvrdí. Říkala jsem si: Kdybych se zvedla, mohlo by to být to čtvrté místo. Takhle ještě

mám naději,“ vyprávěla novinářům šestadvacetiletá kanoistka.

Čekání jí přineslo radost, do finále Česky proklouzly v mrtvém závodě s Brazilkami. Na tisícinu sekundy shodný čas na takto důležité pozici Ježová ještě nezažila. „Nikdy ne takhle na tom zlomovém umístění, kdy se rozhoduje o tom, kdo jde do finále a kdo ne. Je to taková raritní situace, co se přihodilo,“ řekla.

Postup do finále MS představuje pro české závodnice splněný cíl. „Měly jsme highlight téhle sezony velké finále na deblu urvat,“ dodala Ježová. V desáté dráze není startovní blok, takže jednu loď bude držet rozhodčí. „Je to nezvyk, určitě. Vím, že se něco takového stalo asi na Evropě, že jednu loď drží na straně, ale je to hodně ojedinělé,“ doplnila.

Kajakářka Sofie Kinclová skončila v semifinále pětistovky, stejně dopadla deblkanoe Petr Fuksa, Daniel Kořínek.

ČTK

5. článek: Moravec dojel ve stíhačce čtvrtý. Fourcade má další malý glóbus

Po druhém místě v pátečním sprintu útočil Ondřej Moravec i v sobotním stíhacím závodě biatlonistů ve Světovém poháru v Kontiolahti na další stupně vítězů. Ještě do posledního kola vjížděl na třetím místě, v něm se ale před českého biatlonistu dostal Emil Hegle Svendsen. Závod ovládl Arnd Peiffer z Německa, Martin Fourcade dojel pátý a zajistil si další malý glóbus.

Ještě na poslední sřeleckou položku přijížděli o pár vteřin před zbytkem světa Emil Hegle Svendsen s Martinem Fourcadem. Jenže pak se stalo něco, co se málokdy v biatlonu vidí.

Při příjezdu na koberec totiž Fourcade lehce zaškobrtl a oba biatlonisté si málem ustlali. Nakonec to ustáli, ale toto zaváhání se promítlo v jejich následné střelbě.

Zatímco Svendsen udělal jednu chybu, Fourcade dokonce dvě a odstřelil si tak stupně vítězů.

V tu chvíli v čele upaloval Arnd Peiffer, ke kterému se v posledním kole dotáhli Simon Eder se Svendsenem. Jen Ondřej Moravec, jenž ještě ze střelnice vyjížděl spolu s norským biatlonistou, už na souboj o stupně vítězů neměl dost sil.

Do cíle dojel čtvrtý, ale spokojený. Zapumpoval pěstí, znovu předvedl povedený závod. „To, co tady Ondra předvádí, to je famózní. Vždyť ten závod byl neuvěřitelně vyrovnaný a nabušený,“ komentoval výkon českého biatlonisty trenér Michael Málek.

Ještě před Moravcem se ale odehrával souboj o vítězství.

Na „Zdi“, jak se nejtěžšímu stoupání na trase přezdívá, měl zdánlivě nejvíce sil Simon Eder, kterého se snažili udržet Peiffer se Svendsenem.

Povedlo se.

Do cílové rovinky tak tato trojice vjížděla pospolu. A zatímco norský biatlonista souboj o výhru vzdal, až do posledních metrů se o něj prali Eder s Peiffer. A byl to Arnd Peiffer, kdo měl nakonec přece jen více sil.

Devětadvacetiletý biatlonista si tak připsal své osmé vítězství ve Světovém poháru.

Na pátém místě se čtyřmi chybami na střelnici dojel do cíle Martin Fourcade, čímž si zajistil další malý křišťálový glóbus za stíhací závod. V letošní sbírce už mu tak chybí jediný – z hromadného závodu.

O ten bude spolu se Simonem Schemppem bojovat za týden v Oslu. Na Němce ale ztrácí propastných 22 bodů.

A nebo taky ne. Francouz totiž s manželkou Helene očekává narození druhého potomka a do Norska možná vůbec neodcestuje.

V závodě bodovali i další dva Češi – Michalové Krčmář se Šlesingrem.

Oba na střelnici pětkrát chybovali, což pro Krčmáře znamenal propad ze čtrnáctého místa na dvaatřicáté. Šlesingr si o dvě místa oproti sprintu polepšil, dojel hned za svým mladším reprezentačním kolegou třiatřicátý.

„Škoda jejich zaváhání při úvodní položce (oba šli na dvě trestná kola), kdy ztratili kontakt. Místo, aby se posunuli kupředu, tak své pozice ztratili,“ hodnotil jejich výkon Málek.

Jak se vše odehrálo

Francouzsko-český vlak. Sekundu za francouzským fenoménem do stíhacího závodu vyrazil Ondřej Moravec a v čele se tak utvořil francouzsko-český vlak, který s odstupem desíti vteřin pronásledovali Norové Svendsen s Johannesem Bø.

Plno přesných položek. Fourcade zvládl svou úvodní střelbu o čtyři vteřiny rychleji než český biatlonista, oba ani jednou nechybovali, ale Francouz díky rychlejší střelbě Moravcovi poodjel. Nechybovala ani pětice biatlonistů za nimi, až osmý Björndalen musel na trestné kolo.

Krčmář se Šlesingrem krouží. Úvodní ležka se naopak nepovedla dvěma zbývajícím českým biatlonistům. Michalové Krčmář se Šlesingrem dvakrát chybovali a propadli se na 32. a 40. příčku.

Moravec v zemi nikoho. Před ním díra desíti vteřin, za ním to samé. Ondřej Moravec si s druhým běžeckým kolem musel poradit úplně sám. A zezadu ho stíhala silná pětice – J. Bø, Svendsen, Rastorgujevs, Eder a Peiffer.

Změna ve vedení. Poslední rána Francouze při druhé ležce svůj cíl nenašla, na trestné kolo musel i Johannes Bø a tak se díky tradiční rychlopalbě do čela závodu dostal Simon Eder, za kterým jel Moravec s Rastorgujevsem. Záhy se k nim ale připojili i Fourcade, Svendsen a Peiffer.

Ruch na trestném kole. Kromě Arnda Peiffera putovala na trestné kolo celá parta biatlonistů z první skupiny. Němec tak ze střelnice do předposledního kola odjížděl s náskokem osmi vteřin na kvintet, který ho naháněl a který ho také pár set metrů za stadionem dostihl.

Fourcade zvyšuje tempo a pak málem padá. Francouz na nejprudším stoupání na trase nasadil tempo, kterého se držel pouze Svendsen. Spolu pak dojeli až na střelnici, kde ale zaškobrtli a málem upadli. Možná i proto putovali na jedno v případě Svendsena a na dvě trestná kola v případě Francouze.

Udrží Peiffer náskok? Ne, ale stejně vyhraje. Na prvním místě vjížděl do posledního kola o sedm sekund před Ederem Arnd Peiffer. Dalších šest vteřin ztráceli Moravec se Svendsenem, ale český biatlonista už v závěru na souboj o stupně vítězů neměl dost sil.

To Svendsen se na trati přidal k vedoucí dvojici, ze které měl ale nakonec stejně nejvíce sil německý biatlonista, který v závodě ani jednou nekroužil po trestném kole.

Autor: Matěj Tomíček

6. článek: Čisté Rio? Antidopingový program je nejhorší v historii, tvrdí média

Rio de Janeiro Po vládou řízeném ruském dopingu v Soči si teď olympijské hnutí dává velký pozor, aby hry v Rio de Janeiro byly čisté. Aby se vrátila důvěryhodnost olympiády. Jenže britští investigativci přišli s tvrzením, že antidopingový program v Brazílii selhává.

Titulek listu The Telegraph označuje boj s dopingem za „nejhorší v historii“. Že by byl objeven další skandál? Zatím to snad tak žhavé nebude.

Reportéři nicméně odhalili několik znepokojujících informací. Kontroly selhávají, protože spousta dobrovolníků stávkuje. Podle jednoho ze zdrojů třeba po vyfasování dobrovolnických uniforem někteří z nich odešli a už se nevrátili, jiní zase chodili každý den. Ale když se najedli, také oni zmizeli.

Jeden antidopingový komisař se zkušenostmi z velkých akcí anonymně o odběru vzorků vypověděl: „To je to nejhorší, co jsem viděl.“

Do laboratoří se prý dostaly neoprávněné osoby. Takže by klidně cizí lidé mohli manipulovat s odebranou krví a močí sportovců. Podle dalšího zdroje zkušený komisař z vyspělých zemí zabránili většímu průšvihů.

Mario Andrada, ředitel komunikace olympiády v Rio, určité zmatky s bezpečností připustil.

„Na začátku her si lidé stěžovali na nedostatečné zaškolení dobrovolníků. Ne všechny chodby vedoucí k dopingovým místnostem byly čisté. Někteří dobrovolníci nebyli důslední a pustili lidi velmi blízko tam, kde neměli být. Tento problém jsme vyřešili,“ řekl.

Andrada se však ohradil proti tvrzení o nedostatku zaměstnanců. Jenže těžko lze rozporovat tvrzení, že kvůli rozpočtu se počet dobrovolníků z předpokládaných 70 tisíc snížil na 56 tisíc. A třetina údajně vůbec nenastoupila do služby.

Přitom právě dobrovolníci jsou na velkých sportovních akcích důležitou součástí dopingové logistiky. Sportovce doprovázejí ze závodu do kontrolní místnosti, vlastně je předávají do rukou komisařů.

V Rio plánovali až pět tisíc kontrol. Zatím odebrali 3 743 vzorků (pozitivně testován byl polský vzpěrač Tomasz Zieliński), předpokládaný počet testů by měl být tedy dodržen.

„Systémový problém nehrozí“

Ale dá se jim vůbec věřit? Co když se někde v zákulisí olympijských stadionů a hal děje něco podobného jako v Soči?

Proklamovanou čistotu olympiády v Brazílii už trochu pošpinil keňský funkcionář

John Anzrah, který se vydával za osmistovkaře Fergusona Cheruiyota Roticha. Dokonce za něj podstoupil i dopingovou kontrolu. Až pak si komisaři záměny všimli.(O případu si přečtete ZDE.)

Pochyby vyvolává i to, že dopingová laboratoř v Riu získala od Světové antidopingové agentury (WADA) akreditaci zpětně až těsně před startem olympijských her. Důvody červnového odebrání ani následného navrácení WADA navíc přesně nevysvětlila.

Hlavně kvůli rozsáhlé afěře v Rusku pracují v dějišti olympiády nezávislí pozorovatelé.

„WADA není zapojena do kontrolního procesu. To je odpovědnost Mezinárodního olympijského výboru a organizačního výboru her. Dokud nebude zveřejněná zpráva nezávislých pozorovatelů, nebudeme se vyjadřovat,“ sdělila Světová antidopingová agentura.

Činovníci z MOV na žádost britských žurnalistů nereagovali.

Brazilci si - zřejmě v souladu se svou mentalitou - problémy nepřipouštějí. „Máme nulovou toleranci vůči dopingu. Cítíme, že tyto hry musí být čisté. Všechno funguje, jak má. Je tam nulové riziko systémového problému,“ tvrdí mluvčí Andrada.

Opravdu?

Autor: Michael Bereň

7. článek: Hejnové medaile opět těsně unikla. Stejně jako v Riu skončila i na MS čtvrtá

LONDÝN Překážkářka Zuzana Hejnová opět zůstala těsně pod stupni vítězů. Ve finále závodu na 400 metrů s překážkami na mistrovství světa v Londýně skončila čtvrtá, stejně jako na olympijských hrách v Riu de Janeiro.

Dvojnásobnou šampionku na trůnu vystřídala Američanka Kori Carterová časem 53,07, druhá doběhla její krajanka a olympijská vítězka Dalilah Muhammadová a české rekordmance v závěru sebrala bronz skvělým finišem Jamajčanka Ristananna Traceyová v osobním rekordu 53,74. Hejnová doběhla v čase 54,20 sekundy.

Američanky, které Hejnová na předchozích šampionátech dvakrát odsunula z prvního místa, přiletěly do Londýna s výrazně lepšími časy. Přesto si Hejnová získala jejich respekt skvělým semifinálovým během.

Ve finále své letošní maximum z Diamantové ligy v Rabatu zlepšila o dvě setiny, ale na medaili to nestačilo.

Po závodě Hejnová neskřývala zklamání. „Já jsem si na medaili věřila. Nesedlo mi to. Myslím si, že jsem od začátku běžela moc rychle. Nakopla jsem to a pak mi v závěru došly síly. To byl největší problém,“ řekla.

Vadlejch a Frydrych jdou do finále oštěpařů

Z kvarteta českých oštěpařů v kvalifikaci postoupili do sobotního finále jen dva - Jakub Vadlejch a Petr Frydrych, oba splnili požadovaný limit 83 metrů hned prvním pokusem.

Jaroslav Jílek a Vítězslav Veselý, kteří v Londýně startovali jen díky pozvání od IAAF, zůstali daleko za limitem. Ve finále je i výškařka Michaela Hrubá, mílař Jakub Holuša s přehledem postoupil do pátečního semifinále.

Lídr letošních oštěpařských tabulek Němec Johannes Vetter se nijak nešetřil a hned prvním hodem poslal oštěp na 91,20 m, což by na většině předchozích šampionátů stačilo na zlato.

Jen Jan Železný v roce 2001 v Edmontonu a Keňan Julius Yego před dvěma lety v Pekingu hodili ve finále dál. V kvalifikaci ještě nikdo tak daleko nehodil.

Frydrych byl v kvalifikaci druhý

Z Čechů se představil v nejlepším světle Frydrych, který hned prvním hodem poslal oštěp na 86,22 m. Věřil, že je postup v jeho silách.

„To, že to bylo 86, to je spíš něco, co můžu využít pro sebe jako pro sebevědomí, ale už

v tuhle chvíli to nic neznamená,“ poznamenal.

Také Vadlejch neměl s limitem problému, oštěp prvním hodem zapíchl na 83,87. „Jsem hrozně rád, že se to povedlo hned prvním, ale bylo to opravdu nějak to dostat za tu lajnu a bude to dobrý,“ poznamenal.

Kvalifikace pro něj byla splněnou povinností, tentokrát před ní nebyl nervózní tolik jako dříve. „Přeci jenom jsem měl nejhorší závod letos 84 a půl, tak jsem si na těch 83 věřil,“ dodal.

Veselému se vůbec nedařilo

Naopak mistr světa z roku 2013 Veselý se znovu přesvědčil, že letošní sezona je pro něj nepodařená, jeho nejdelší hod měl hodnotu jen 75,50.

Čtyřiatřicetiletý oštěpař, kterého v přípravě trápily problémy s kolenem, se potýkal s rozběhem.

„Moc jsem se s nohama neorientoval, nedonutil jsem je k nějaké lepší aktivitě. Rytmus tam skoro nebyl. Z toho se nedá pak hodit,“ vysvětloval.

Jílek sice o 97 centimetrů přehodil hranici osmdesáti metrů, ale ke spokojenosti měl také daleko.

„Měl jsem takhle začít, potom by to mohlo být lepší. Bylo asi na víc. Byl jsem dobře připravený, škoda, že jsem to nezúročil líp,“ řekl.

Hrubá bude ve finále výškařek

Devatenáctiletá výškařka Hrubá postoupila poprvé do velkého finále. Juniorská mistryně světa zdolala 192 centimetrů na druhý pokus, a to stačilo, protože tuto výšku překonalo přesně dvanáct závodnic.

Na kvalifikační limit, který by pro Hrubou znamenal vyrovnání osobního rekordu pod širým nebem, už nedošlo.

„Kvalifikace byla těžká, hrozně se to táhlo. Teď už je to všechno za mnou a budeme se soustředit na finále,“ řekla Hrubá.

Holuša v rozběhu míle nezaváhal

Holuša v rozběhu na 1500 m nezaváhal. Stříbrný z halového MS ukázal, že umí běhat takticky i pod otevřeným nebem. Hlídal si čelo a doběhl druhý v čase 3:42,31.

„Musím říct, že jsem nadmíru spokojený, ani jsem nečekal, že se mi poběží tak dobře. Když to srovnám loni s Riem, tak nesrovnatelně lepší pocit,“ pochvaloval si Holuša.

Jedinou ošemetnou situaci řešil 500 metrů před cílem, kdy se prodíral kupředu. „Bylo na hraně, protože tam byla strkanice jako prase. Jen tak tak jsem tam vyklouzl, tam mohlo dojít k velkému pádu,“ popisoval.

Ze semifinále chce postoupit. „Přistoupit k tomu jako k životnímu závodu. Je to velký sen dostat se do finále a myslím si, že forma na to je,“ řekl.

Mezi vyřazenými je například olympijský vítěz Američan Matthew Centrowitz.

Dvoustovku vyhrál senzačně Turek Gulijev

Mistrem světa v běhu na 200 metrů a nástupcem legendárního Jamajčana Usaina Bolta na této trati se stal nečekaně Turek Ramil Gulijev.

Sprinter původem z Ázerbájdžánu zvítězil časem 20,09. Překazil tak Jihoafričanovi Waydemu van Niekerkovi cestu k druhému londýnskému zlatu.

Ještě na 150 metrech přitom jasně vedl Van Niekerk, ale kombinace dvoustovky se čtvrtkou byla zjevně nad jeho síly a získat double, což uměl jen Američan Michael Johnson v roce 1995, nedokázal.

Nakonec byl rád, když jen o dvě tisícinové sekundy předstihl třetího Jereema Richardse z Trinidadu a Tobaga.

Isaac Makwala z Botswany, autor letos nejrychlejšího času, jemuž IAAF po karanténě umožnila dodatečný postup, skončil až šestý.

Američané jsou na dvoustovce bez medaile, což se na MS stalo jen jednou - v Aténách před dvaceti lety.

V trojskoku mají Američané double

Zato v trojskoku dnes měli důvod k dvojnásobné oslavě. Christian Taylor přidal ke dvěma zlatým z olympijských her už třetí titul mistra světa.

Ve velkém souboji se svým krajanem Willem Clayem, v němž se vedení několikrát měnilo, skočil ve třetí sérii 17,63 m a vyhrál o pět centimetrů.

Trojskok byl stejně jako na dvou posledních olympiádách záležitostí těchto dvou Američanů. Taylor před pěti lety na stejném stadionu i loni v Riu zvítězil, ale Claye byl připraven mu porážky oplatit.

Hned v první sérii zapsal 17,54 m, Taylor však při druhém pokusu skočil ještě o tři centimetry dál. Claye kontroval výkonem 17,63, ale jeho velký rival přidal dalších pět centimetrů navrch.

Osmnáctimetrová hranice však pro oba zůstala příliš vzdálená. V hledišti přihlížející Brit Jonathan Edwards se o svůj 22 let starý rekord 18,29 bát nemusel.

Bronz získal třiatřicetiletý Portugalec Nelson Évora, olympijský vítěz z Pekingu z roku 2008.

lar, ČTK

8. článek: Udivující český počin na Krásné hoře aneb Jak Holeček vstoupil mezi legendy

PRAHA Dlouhých 27 let čekalo české horolezectví na chvíli, kdy se někomu podaří na jedné ze čtrnácti osmitisícovek další prvovýstup. Aneb dostat se na vrchol cestou, kudy nikdy nikdo nevyšel. Tím posledním byl dosud fenomenální Josef Rakoncaj v roce 1990 na Sisha Pangma.

Začátkem tohoto týdne však nejlepší český lezec ve vysokých horách současnosti Marek Holeček společně se Zdeňkem Hákem prostoupali jihozápadní stěnou až na vrchol jedenácté nejvyšší hory světa Gasherbrum I. Což je považováno za počin i ve světovém horolezectví zcela ojedinělý a udivující.

„Vrátím se do míst, kde zemřel Zdeněk Hrubý,“ prohlásil před čtyřmi roky Marek Holeček. Přestože v hlavě nosil záplavu rozmanitých horolezeckých projektů, upnul se víceméně jen a jen ke zmíněné Krásné hoře, bohyni Gasherbrum I (výška se uvádí 8068, ale také 8080 m), ležící na hranici Pákistánu a Číny v pohoří Karákoram v západní části Himálaje.

Sluší se připomenout, že Holeček vrchol Gasherbrumu I poznal už před osmi roky. Tehdy ale na něj „vyběhl“ při sólovýstupu japonským kuloárem. Společně se svým velkým kamarádem a spolupoutníkem po světových kopcích Zdeňkem Hrubým už tehdy v roce 2009 pokoušeli zmíněnou jihozápadní stěnu. Jenže Hrubému praskly žaludeční vředy, což ve výšce 7400 znamená takřka fatální průšvih.

Holeček ho však jakýmsi zázrakem dokázal zachránit. Stáhl ho cestou, o níž se traduje, že lézt ji dolů je snad stokrát složitější než její už tak ničující obtížnost při stoupaní...

Hrubý ho tehdy prosil, ať ho ve stěně nechá zemřít a zachrání se alespoň sám. Holeček ale odmítl, a přestože reálně hrozilo, že zemřou oba, Hrubého vrátit do světa živých.

„Moc dobře vím, že mi tehdy Mára zachránil život,“ vyprávěl Zdeněk Hrubý často. „Však jsem mu pak za to taky koupil dvě piva...“ přiblížil vztahy mezi horolezci, kde se na vzletná slova jaksi nehraje.

Holeček si pak po záchraně kamaráda, ještě stříhl sólovýstup na vrchol jinou, o něco snadnější cestou, jako řekněme náhražku původního plánu.

Stěna mu vzala kamaráda

V roce 2013 se s Hrubým do stejných míst vrátili. Holečkův parták se ale ve stěně cítil mizerně, a tak znovu, kdesi vysoko nad sedmitisícovou zónou smrti, zaveleli k ústupu. Vyčerpaný Hrubý však v jednu chvíli špatně zacvakl karabinu a zřítíl se do hlubin, kde jeho

život vyhasl.

„Slyšel jsem jen lehký vzdech a během pár vteřin Zdenda zmizel kdesi dole. Zcela paralyzovaný jsem jen sledoval, jak jeho tělo naráželo do skal...“ připomínal si Holeček občas hrůzné chvíle.

Zmíněný osudový okamžik se však prý z hlavy snažil co možná nejdříve vytlačit.

„Tohle závaží nelze za sebou pořád táhnout. Musím se prostě od zmíněného negativního momentu oprostít, protože život je postavený pro živé a ne pro ty, kteří už z něho odešli. A tak vzpomínám hlavně na krásné časy, které jsme se Zdenálem v horách prožili. Patřil mezi lidi, kterých jsem si hrozně vážil, byl to úžasný člověk. Měl v sobě motor, který i v poměrně pokročilém věku pro horolezecký svět dokázal zapnout a fungovat.“

Holeček tehdy ve stěně zůstal zcela opuštěný, paralyzovaný hrůzou, kterou prožil. Navíc bez jakéhokoliv lezeckého náčiní, neboť to slétlo do hlubiny s Hrubým.

„Zůstal jsem tam sám, jako flusanec na zdi,“ přiblížil tehdy naturalisticky svoji zoufalou situaci.

Přesto se mu mezi poletujícími balvany bez jakéhokoliv jištění podařilo znovu jakýmsi zázrakem sejít do světa živých.

Pokus číslo tři se uskutečnil až za dva roky, protože v onom mezidobí Holeček spadl v Adršpachu z dvacetimetrové výšky a rozlámal si napadrt' patu.

Útěk před smrtí

V roce 2015 ho ze stěny G I, jak se téhle hoře také zkráceně říká, s partákem Tomášem Petrečkem vyhnalo děsivé počasí, loni s Ondřejem Mandulou zase zůstali osm dní uvěznění v bivaku ve výšce téměř 8 tisíc metrů, tedy hluboko v zóně smrti. Zůstat tam o den, dva dny déle, by znamenalo jistou smrt.. A tak zariskovali a děsivým ledopádem se jim nakonec podařilo v totálně zbídačeném stavu sestoupit.

Takže ani čtvrtý pokus nevyšel a Holeček za tenhle výstup zaplatil nepříjemnými omrzlinami prstů na nohách. Dostal se do péče vyhlášených lékařů ve Vysokém nad Jizerou, kteří si před časem se skalpelem „pohrávali“ s omrzlými prsty Radka Jaroše. Před nedávnem tedy pro změnu „upravovali“ jeho nohy...

Holeček ze všech stran znovu slyšel – nevracej se už do těch míst, tahle hora ti dala poslední varování.

Výstup jihozápadní stěnou není v lidských silách a možnostech, psalo se na světových horolezeckých webech s tím, že všechny reálné cesty už byly na osmitisícovkách zřejmě objeveny a zlezeny.

Navzdory zmíněným pesimistickým hlasům se Marek Holeček (42 let) svého snad až

bláhového snu nechtěl zříct.

Snad kvůli Zdeňku Hrubému, snad kvůli své zarputilosti až posedlosti a touze nikdy se nevzdat.

Osmitisícovky nechce sbírat

Nikdy nehodlal sbírat osmitisícové vrcholy jako třeba Radek Jaroš. I kvůli svým poněkud odlišným náhledům na lezení se ostatně tihle dva spolu zrovna dvakrát nemusí...

Přestože se v mnoha věcech neshodnou, Jaroš Holečka ctí a před časem dokonce prohlásil: „Jestli Mára jihozápadní stěnou na G I někdy vyleze, tak se mu přijdu osobně poklonit.“

Takže u Holečků se mohou už teď těšit na návštěvu chlapa, který se jako první Čech a patnáctý muž na světě rozhlížel ze všech osmitisícových vrcholů planety a chystat hostinu...

Holečka vždy zajímaly spíše extrémní panenské stěny, kam lidská noha dosud nevstoupila. A když už, tak nestanula na vrcholu...

Mimochodem, právě v osudovém roce 2013 s Hrubým vylezli jako první na světě alpským stylem severozápadní stěnu sedmitisícového Talungu, za což dostali řadu významných ocenění.

A cože vlastně žene tohohle útlého chlapíka s dlouhými vlajícími vlasy a věčně rozesmátou tváří stále za plněním svých dosti nebezpečných snů?

Cožpak neslyší hlasy starších horolezců, zpravidla s posvátností a úctou v hlase hovořících o horských velikánech téměř jako o lidských bytostech? Cožpak nevnímá varování, které mohutné osmitisícové kolosy vysílají kamsi dolů do pro ně niterného lidského světa?

Proč popáté riskuje život kvůli jedné dosud nezlezené cestě?

Ano, slíbil si to kvůli kámošovi Hrubému.

A dál?

„Heleďte, když lezu na nějaký kopec, tak s ním rozmlouvat můžu, to jo, ale že by mě hora třeba varovala? Při vší úctě, je to přeci jen pořád pouze kus šutru, ne?“ hlásí zvesela.

Holeček se ve svízelných chvílích, a to jich prožil požehnaně, ve stěně většinou neobrací ani k nějaké nadpozemské instanci, ani k Bohu. Není totiž věřící.

I když...

„No, já třeba moc nevěřím v dobro. Kolikrát jen v dějinách zemřely miliony lidí, přestože nic neprovedly. Ale přiznám se, že když mi někdy fakt už do bot teče pořádně, tak využívám i tenhle prostor a občas se modlím,“ usmívá se.

Třeba, když tehdy před čtyřmi roky slézal z Gasherbrumu jako nahý v poli, s takřka

nulovou šancí na přežití, tak toho nahoře prosil, ať ho tady na tom pozemském světě ještě chvíli nechá...

A dost možná, když se před pár dny s partákem vraceli z vrcholu G I ve sněhové vánici a zapadali téměř po pás do sněhu v akutně hrozícím lavinovém poli a navíc ve stavu, jak Holeček přiznal – na hranici fyzického bytí, možná promlouval ke komusi tam nahoře podobně...

Ještě ne, ještě tu chci zůstat. Třeba i kvůli dcerce Viktorce či přítelkyni Kláře.

Znovu o fous přežil a svým počinem definitivně vstoupil do galerie nejzářivějších a nejuctívanějších horolezeckých es na celé zeměkouli.

Autor: Václav Cibula

9. článek: Wimbledon: Tomáš Berdych vs. Roger Federer

Tomáš Berdych se představil v semifinále Wimbledonu také loni. Nyní stojí popětadvacáté proti Rogeru Federerovi. Federera zatím porazil jen šestkrát, naposledy v roce 2013.

Berdych chová k Federerovi respekt. „Myslím, že teď ve Wimbledonu nenajdete lepšího hráče, vzhledem k jeho formě a zkušenostem. Bude to velký zápas.“

Oba tenisté jsou již na kurtu a rozehrávají se.

Zápas začíná. Na podání Tomáš Berdych.

15-0 První fiftýn pro českého tenistu.

15-15 Federer teď Berdycha dlouho tlačil dělovými forhendy a nakonec slaví.

15-30 Těsný aut Berdycha při ráně od základní čáry.

30-30 Chybuje i Federer.

40-30 Berdych si pomohl přesným podáním.

40-40 Federer chytře prohodil českého hráče a dočkal se shody.

40-A Berdych vyhodil křížný bekhend do autu. Výhoda pro Švýcara.

40-40 Shoda. Federer trefil jen síť.

A-40 Výhoda pro českého tenistu.

Berdych zakončil první game přímým bodem z podání a vede 1:0.

1:0 Berdych

15-0 Berdych vyhodil bekhend až za základní čáru.

30-0 Další fiftýn pro Federera.

40-0 Český tenista returnoval až do autu.

Švýcar srovnává krok.

1:1 Federer

15-0 Dobrý první servis.

30-0 Berdych nekompromisně trefil forhend po lajně.

30-15 Fiftýn pro švýcarskou legendu.

40-15 Přímý bod z podání pro Berdycha.

Federer posílá míček do sítě a Berdych vede 2:1.

2:1 Berdych

15-0 Berdych returnuje jen do autu.

30-0 Federer zaútočil křížným forhendem.

40-0 Švýcar kráčí za čistou hrou.

A je to tady. Berdychův míček končí v síti. Je srovnáno 2:2 na gamy.

2:2 Federer

15-0 Federer returnuje těsně do autu, Berdych si počkal na výkřik rozhodčího.

15-15 Federer zaskočil Berdycha tvrdým forhendem po lajně.

30-15 Federer zkoušel prohoz. Neúspěšně.

40-15 Nyní zastavuje švýcarského tenistu páska.

40-30 Berdych minul základní čáru.

40-40 Shoda. Berdychův míček se zastavil o síť. Škoda, útok měl nachystaný dobře.

40-A Berdycha zaskočil nečekaný odskok míčku a Federer má brejkbol.

40-40 Berdych hrál na absolutní riziko a donutil Švýcara k chybě.

A-40 Výhoda pro českého tenistu.

40-40 Prudký forhend Berdycha končí v autu.

40-A Federerovi pomohla páska, český tenista sice zareagoval, ale do výměny už se nedostal.

Federer prolomil Berdychův servis, poté co chytře změnil rytmus výměny.

2:3 Federer

15-0 Federerův první servis píše.

30-0 Další fiftýn pro Švýcara.

40-0 Že by si připsal další čistou hru?

Ano, Federer bez problémů potvrzuje brejk.

2:4 Federer

15-0 Federer trefil míček rámem, ten nedoletěl ani k síti.

15-15 Srovnáno. Berdych trefil aut.

30-15 Přímý bod pro českého tenistu.

40-15 Federer opět zkoušel Berdycha prohodit. Nepovedlo se.

40-30 Dobrý return byl základ, Federer si poté došel pro fiftýn k síti.

40-40 A je tu další shoda po úchvatném bekhendu Federera.

A-40 Výhoda pro Čecha. Federer poslal míček do sítě.

Berdych si tentokrát podání udržel. Pomohla mu dobrá délka úderů i chyby švýcarského favorita.

3:4 Berdych

15-0 Fiftýn pro Švýcara.

15-15 Federerův míček se od pásky odrazil do autu.
30-15 Berdych zkoušel zaútočit a vydal se na síť, ještě než tam dorazil, Federer ho křížem prohodil.
30-30 Aut Federera z forhendu.
30-40 První český brejk po Federerově dvojchybě.
40-40 Je tu shoda. Federer dostal Berdycha pod tlak a ten chybuje.
40-A Berdych si vybojoval další brejkbol krásným křížným úderem.
40-40 Federer odpovídá esem.
40-A Třetí brejkbol pro Čecha po Švýcarově nepřesnosti.
Berdych srovnává na 4:4, když mu Federer daroval game dvěma dvojchybami.

4:4 Berdych

15-0 Federer opět nepřesný.
30-0 A ani tentokrát neuspěl se svým úderem, míček zastavuje síť.
40-0 Servis - volej v podání českého tenisty. Federer se marně pokusil zkrátit hru.
Berdych vede 5:4! Hru zakončil svým druhým esem v zápase.

5:4 Berdych

15-0 Federer šel přes druhý servis, i tak Čecha přehrál svými forhendy.
30-0 Dělová rána forhendem po lajně.
40-0 Další fiftýn pro Švýcara.
Federer srovnal čistou hrou, na podání jde Berdych.

5:5 Federer

0-15 Berdych trefuje bekhendem jen aut.
15-15 Dlouhá výměna končí Federerovou nepřesností.
15-30 To je škoda. Berdych v dobré pozici nedokázal překonat síť.
30-30 Sedmá nevnucená chyba v podání Federera, míček poslal daleko za základní lajnu.
30-40 Brejkbol pro Švýcara.
40-40 Nekompromisní servis českého tenisty.
40-A Federer napálil míček do Berdycha stojícího u sítě, ten už si nedokázal poradit.
40-40 Berdych maže další brejkbol Federera přímým bodem z podání.
A-40 Federer pokazil forhend po lajně.
Berdych si opět pomohl výborným podáním a Federer jde podávat na udržení v prvním setu.

6:5 Berdych

15-0 Federer dotlačil Berdycha k chybě dlouhým křížným forherdem.
15-15 Teď trefuje Federer síť.

30-15 Berdychův forhend křížem končí až za základní čarou.

40-15 Výborné podání Federera.

A je tu tie-break. Federer si ho vynutil esem. Svým čtvrtým.

6:6 Federer

1:0 Berdych krásně protáhl svůj forhend a Federer již nedokázal odpovědět.

1:1 Příímý bod z podání pro Federera.

1:2 Další přesný servis Švýcara.

1:3 Federer si došel pro bod na síť a má minibreak.

2:3 Federer chybuje z bekhendové strany.

2:4 Federerovi jde v tie-breaku servis opravdu výborně.

3:4 Federer zahrál forhend příliš agresivně, těsně minul roh dvorce.

3:5 Zbytečná chyba českého tenisty.

4:5 Příímý bod z podání pro Čecha.

4:6 Aut Berdycha se rovná dvěma setbolům pro servírujícího Švýcara.

Federer získává první set, poté co před Berdychem opět smolně odskočil míček.

6:7 Federer

Autor: Tomáš Zatloukal

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Monografie:

BAUER, Jaroslav, GREPL, Miroslav. *Skladba spisovné češtiny*. 3. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980, 367 s.

ČECHOVÁ, Marie. *Čeština - řeč a jazyk*. 3., rozš. a upr. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2011, 442 s.

ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie, MINÁŘOVÁ, Eva. *Současná stylistika*. 1. vydání. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, 381 s.

ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie, MINÁŘOVÁ, Eva, CHLOUPEK, Jan. *Současná česká stylistika*. 1. vydání. Praha: ISV nakladatelství, 2003, 342 s.

ČUŘÍK, Jaroslav. *Zpravodajské žánry v tištěných a online médiích*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2014, 156 s.

DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. 1. vydání. Praha: Dokořán, 2008, 183 s.

GREPL, Miroslav. *Příruční mluvnice češtiny*. Vydání 2., opr. Editor Petr KARLÍK, editor Marek NEKULA, editor Zdenka RUSÍNOVÁ. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, 799 s.

GREPL, Miroslav, KARLÍK, Petr. *Skladba spisovné češtiny*. 2. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989, 474 s.

JELÍNKOVÁ, Tereza. *Psychologie sportu a sportovní žurnalistika*. Bakalářská práce. Olomouc, FF UP, 2006.

KOPEČNÝ, František. *Základy české skladby*. Vydání 2. přeprac. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1962, 359 s.

KROBOTOVÁ, Milena. *Úvod do české stylistiky*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001, 126 s.

MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. 1. vydání, Praha: Grada, 2011. 289 s.

MLČOCH, Miloš. *Charakteristické rysy jazyka psané sportovní žurnalistiky*: studijní opora. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002, 44 s.

Internetové zdroje:

FILIPEC, Josef. Byl to můj přítel, který.... *Naše řeč* [online]. Roč. 78 (7-8), [cit. 2017-06-19]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=4433>.

JAKLOVÁ, Alena. Persvaze a její prostředky v současných žurnalistických textech. *Naše řeč* [online]. 2002, roč. 85 (4), [cit. 2017-06-11]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7689>.

KROUPOVÁ, Libuše. Klasifikace sekundárních předložek z hlediska jejich tvoření. *Naše řeč* [online]. Roč. 67(3) [cit. 2017-06-15]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6455>.

RULÍKOVÁ, Blažena. K problematice některých typů vedlejších vět s výrazem jak. *Slovo a slovesnost* [online]. 1966, 27(4), 300 [cit. 2017-09-22]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=1467>.

STRABERGER, Richard. K jednomu typu nepravých vedlejších vět vztahných. *Naše řeč* [online]. 2007, 90(5), 247 [cit. 2017-7-20]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7967>.

Zdroje analyzovaných článků:

BEREŇ, Michael. Čisté Rio? Antidopingový program je nejhorší v historii, tvrdí média. *iDnes.cz* [online]. 18.7.2016 [cit. 1.8.2017]. Dostupné z: https://oh.idnes.cz/olympiada-rio-2016-boj-s-dopingem-selhava-dye-rio-2016.aspx?c=A160818_104851_olympiada-rio-2016_bem.

CIBULA, Václav. Udivující český počin na Krásné hoře aneb Jak Holeček vstoupil mezi legendy. *Lidovky.cz* [online]. 3.8.2017 [cit. 1.9.2017]. Dostupné z: https://sport.lidovky.cz/udivujici-cesky-pocin-na-krasne-hore-aneb-jak-holecek-vstoupil-mezi-legendy-16t-/ostatni-sporty.aspx?c=A170802_202746_In-sport-ostatni_oka.

ČTK, iDNES.cz. Američané budou hrát o basketbalové olympijské zlato proti Srbům. *iDnes.cz* [online]. 20.8.2016 [cit. 10.9.2017]. Dostupné z: https://oh.idnes.cz/basketbal-semifinale-muzi-095-/oh-micove-sporty.aspx?c=A160819_222628_oh-micove-sporty_rou.

ČTK. Fuksa postoupil na MS přímo do finále, v bojích o medaile je také obr Dostál. *Lidovky.cz* [online]. 24.8.2017 [cit. 9.9.2017]. Dostupné z: https://sport.lidovky.cz/fuksa-postoupil-na-ms-primo-do-finale-dostal-je-v-odpolednim-semifinale-132-/ostatni-sporty.aspx?c=A170824_121806_ln-sport-ostatni_atv.

lar, ČTK. Hejnové opět medaile těsně unikla. Stejně jako v Riu skončila i na MS čtvrtá. *Lidovky.cz* [online]. 10.8.2017 [cit. 20.10.2017]. Dostupné z: [https://sport.lidovky.cz/hejnovе-opet-medaile-tesne-unikla-stejne-jako-v-riu-skoncila-i-na-ms-ctvrta-15s-/ostatni-sporty.aspx?c=A170810_223532_ln-sport-ostatni_lar](https://sport.lidovky.cz/hejnovे-opet-medaile-tesne-unikla-stejne-jako-v-riu-skoncila-i-na-ms-ctvrta-15s-/ostatni-sporty.aspx?c=A170810_223532_ln-sport-ostatni_lar).

MACEK, Tomáš. Pravidlo „antiSky“ na Tour 2018. V týmech se budou škrtat jezdci. *iDnes.cz* [online]. 25.7.2017 [cit. 12.8.2017]. Dostupné z: https://sport.idnes.cz/tour-de-france-2018-0k2-/cyklistika.aspx?c=A170724_203233_cyklistika_rou.

NĚMÝ, Miroslav. Hra o tenisové trůny se blíží. Udrží Plíšková pozici světové jedničky? *Lidovky.cz* [online]. 23.8.2017 [cit. 2017-09-21]. Dostupné z: https://sport.lidovky.cz/hra-o-tenisove-truny-se-blizi-udrzi-pliskova-pozici-svetove-jednicky-1kp-/ostatni-sporty.aspx?c=A170822_175448_ln-sport-ostatni_atv.

TOMÍČEK, Matěj. Moravec dojel ve stíhačce čtvrtý. Fourcade má další malý glóbus. *iDnes.cz* [online]. 11.3.2017 [cit. 12.8. 2017]. Dostupné z: https://sport.idnes.cz/sp-kontiolahti-stihaci-zavod-muzu-biatlon-fjk-/biatlon.aspx?c=A170311_110121_biatlon_mt2.

ZATLOUKAL, Tomáš. Wimbledon: Tomáš Berdych vs. Roger Federer. Online reportáž. *iDnes.cz* [online]. 14.7.2017 [cit. 2017-10-16]. Dostupné z: <https://sport.idnes.cz/online.aspx?online=1006625&strana=12>.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Petra Mílková
Katedra:	Katedra českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	Mgr. Jana Adámková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Syntaktická analýza vybraných publicistických textů
Název v angličtině:	Syntactical analysis of selected journalistic texts
Anotace práce:	Tématem a hlavním účelem této bakalářské práce je syntaktická analýza vybraných publicistických textů. V publicistických textech zaměřených na sportovní tematiku jsou vyhledávány syntaktické jazykové prostředky uváděné literaturou jako charakteristické pro publicistické texty (specifický shodný přívlastek, parenteze, substituce vedlejších vět, nepravé vedlejší věty, vytýkáci důrazový opis, prostředky signalizující kontakt s adresátem a ustálené vazby se sekundárními předložkami). Po provedené analýze následuje porovnání teoretických poznatků se zjištěným stavem.
Klíčová slova:	skladba, analýza, specifický přívlastek shodný, vsuvka, substituce, nepravé vedlejší věty, vytýkáci opis, prostředky kontaktu s adresátem, sekundární předložky, publicistický text, sport
Anotace v angličtině:	The main purpose of this thesis is syntactical analysis of selected journalistic texts. The tools mentioned in literature as characteristic for journalistic texts are searched in journalistic texts focused on language of sport topics. Comparison of theoretical knowledge and my results of parsing follows analysis.
Klíčová slova v angličtině:	syntax, analysis, specific consonant attribute, parenthesis, substitution, improper subordinate clause, transcription, tools of contact with addressee, secondary prepositions, journalistic text, sport
Přílohy vázané v práci:	devět
Rozsah práce:	60 stran
Jazyk práce:	český